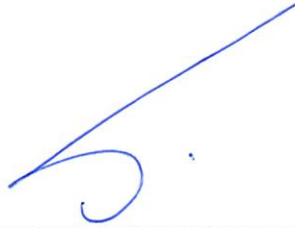

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

จิรภา อินนารี

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2" เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยนเรศวร

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ อุปไมยอริชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา

มิถุนายน 2564

ประกาศคุณูปการ

วิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถของรองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย ประธานที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำแนะนำติดตามดูแลดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จนทำให้การดำเนินการวิจัยประสบผลสำเร็จ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง ประธานสอบการศึกษา ค้นคว้าอิสระ และดร.สทิพร เชาวรัชย์ ที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัยและแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้วิจัยมีความสมบูรณ์ และมีคุณค่าอันเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและได้ให้ข้อเสนอ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงข้อคำถาม และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ ให้สัมภาษณ์เสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ขอขอบพระคุณคณะศึกษาศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้ความ อนุเคราะห์สนับสนุนในการทำวิจัยให้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดกราบขอบพระคุณทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญ ครู อาจารย์ที่ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่น 31 ทุกคน ที่เป็นกำลังใจและกัลยาณมิตร ตลอดระยะเวลาในการศึกษา และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป

จิรภา อินนารี

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
ชื่อผู้วิจัย	จิรภา อินนารี
สถานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563
สำคัญ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ใน 50 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำ และด้านการควบคุม ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา มีการวางแผน จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานและประเด็นที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงและเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารควรหาทางเลือกที่หลากหลายแนวทาง โดยใช้ข้อมูลทุก ๆ ด้าน และการตัดสินใจควรมีความเหมาะสมทั้งแบบตัดสินใจคนเดียวและเป็นทีม ควรส่งเสริมและสนับสนุน

ให้บุคลากรมีการพัฒนาและแลกเปลี่ยน ความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดทำ
รายงานการประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

Title ADMINISTRATION OF LEARNING RESOURCES IN EDUCATIONAL
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL UNDER PHITSANULOK
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Author Jirapa Innaree

Advisor Associate Professor Thirasak Uppamaiathichai, Ph.D.

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration,
Naresuan University, 2020

Keywords Administration of Learning Resources, Educational Opportunity
Expansion School

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the circumstance of learning resources administration and the guidelines for learning resources administration in opportunity expansion school under Phitsanulok primary educational service area office 2. The group of informants was 100 purposive sampling from the school directors and the academic teachers of 50 opportunity expansion schools under Phitsanulok primary educational service area office 2. The research instruments were a questionnaire and interview question about the learning resources administration. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation and content analysis. The result of the study was as follows.

1. The study results of circumstance learning resources administration in opportunity expansion school under Phitsanulok primary educational service area office 2 was rated at the high level in all aspects. In order of Organizing, Planning, Leading, and Controlling respectively.

2. The study results of guidelines learning resources administration in opportunity expansion school under Phitsanulok primary educational service area office 2 revealed that should give opportunities for personnel to participate in setting objectives and plan preparing materials for the operation sufficiently. Encourage personnel of knowledge, understanding, and express their opinions on the operation and related issues. Keep

documented evidence of measurement results and assessing performance in a systematic, real and current state. The director should look for ways in a variety by using all aspects of information and the decisions should be appropriate, both alone and as a team. Promote and support personnel to develop and exchange knowledge and capability continuously. And regularly conclude evaluating operation reports.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์การวิจัย..... 3
	ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย..... 4
	ขอบเขตของการวิจัย..... 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ..... 8
	แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้..... 14
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้..... 24
	การจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา..... 33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 43
	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 49
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 50
	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา..... 50
	ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา..... 53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา.....	56
ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา.....	69
5 บทสรุป.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	87
ประวัติผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการสังเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้.....	32
2 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน.....	56
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน.....	58
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการวางแผน.....	59
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการจัดองค์การ.....	62
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการนำ.....	64
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการควบคุม.....	67
8 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	104

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	50
---	-----------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในยุคปัจจุบันนี้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากในทางที่จะทำให้มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความพร้อมในการปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นดังกล่าว กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้จำกัดเฉพาะการเรียนในห้องเรียนและครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เท่านั้น ยังรวมถึงการเรียนรู้จากนอกห้องเรียนการเรียนรู้ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่บุคคลสร้างขึ้น การจัดสภาพแวดล้อม สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีอยู่อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ยิ่งในยุคสังคมไร้พรมแดน ผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลาทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้เรียนทุกคน ดังนั้นการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในโรงเรียน ในท้องถิ่นและชุมชน ตลอดจนสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 4 ได้บัญญัติ ความหมายของการศึกษาว่า "กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญ งอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การสืบสานทางวัฒนธรรม การฝึกการอบรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต" มาตรา 24 (5) กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้ "ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549) ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามกระบวนการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนที่พึงประสงค์ ต้องมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาดตนเองตามศักยภาพ มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย จากปัญหาจริงประสบการณ์จริงตามธรรมชาติ เชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนสู่การปฏิบัติจริงในชีวิต (กรมวิชาการ, 2539) การเรียนรู้ในโลกปัจจุบันนั้น

มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้หรือได้รับความรู้จากครูในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ได้แก่ พ่อแม่ ชุมชน เพื่อน สถาบันทางศาสนา ดิจิทัลเทคโนโลยี และทันสมัยที่สุดคือ การใช้คอมพิวเตอร์และเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งทุกคนจะได้รับความรู้ตามที่ตนเองต้องการ การเรียนรู้จึงสนุก ไม่เกิดความเครียด (ชัยพจน์ ธิงาม, 2542)

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมนั้นเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกัน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการดำเนินการ คือ ผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการวางแผน ตรวจสอบ ติดตาม และแก้ไขปัญหาต่างๆ แต่สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาไม่ครอบคลุมทั้งระบบ ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ การบริหารงานยังขาดประสิทธิภาพ การใช้แหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียนยังไม่มี ความต่อเนื่อง ขาดการติดตามและการประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (ปาริชาติ ร่มโพธิ์ภักดิ์, 2558)

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นภารกิจที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากร รับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหา แหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง รู้จักคิด ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมีความเข้าใจบทเรียนดีขึ้น และมีความสุข สนุกสนาน มีความสุขในการเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2551, น. 135) และจะ เห็นได้ว่าแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง ด้วย เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนส่งเสริม พัฒนา แหล่งเรียนรู้เพื่อให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มืออยู่อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบใน การจัดการศึกษา ผู้บริหารควรมีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสามารถ นำมาใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, น. 1 – 15)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 มีจำนวน 50 โรงเรียน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 3,410 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2562) จากการ เปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 – 2562 พบว่า ปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษาพิเศษโลก เขต 2 มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เฉลี่ยรวมต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 คิดเป็นร้อยละ - 0.21 เมื่อเปรียบเทียบ
เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ปีการศึกษา 2562 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า
ปีการศึกษา 2561 ได้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 0.79 และกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 2.88 สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และ
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 คิดเป็นร้อยละ -3.14
และ - 5.37 ตามลำดับ (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิเศษโลก เขต 2, 2562, น. 49) สอดคล้องกับปาริชาติ ร่มโพธิ์ภักดี (2558)
ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการแหล่ง
เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมนั้นเป็นหน้าที่ของทุกๆ ฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกัน ซึ่งผู้ที่มี
บทบาทอย่างมากในการดำเนินการ คือ ผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการวางแผน
ตรวจสอบ ติดตาม และแก้ไขปัญหาต่างๆ แต่สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีการวางแผนเพื่อพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาไม่ครอบคลุมทั้งระบบ ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ การบริหารงานยังขาด
ประสิทธิภาพ การใช้แหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียนยังไม่มีความต่อเนื่อง ขาดการติดตามและการ
ประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่เป็นไป
ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิเศษโลก เขต
2 โดยใช้กระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ
3) ด้านการนำ และ 4) ด้านการควบคุม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามวัตถุประสงค์
การเรียนรู้ รวมถึงส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิเศษโลก เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิเศษโลก เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือนักวิชาการศึกษา สามารถทราบระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ต่อไป

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหรือนักวิชาการศึกษา สามารถนำแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาองค์กรของตนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 50 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ 4) ด้านการควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ 4) ด้านการควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ประสบการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่มีแนวทางในการนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งในและนอกโรงเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประกอบด้วยหลักการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การวางแผน หมายถึง การกำหนดทิศทางของการบริหารจัดการ โดยการวิเคราะห์ และสำรวจแหล่งเรียนรู้ เป็นขั้นต้นเพื่อเตรียมความพร้อม ตามด้วยการกำหนดนโยบาย แผนงาน

โครงการ หรือกิจกรรมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน จึงจัดทำแผนการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และมีการประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องก่อนการดำเนินงาน

2.2 การจัดองค์การ หมายถึง การจัดโครงสร้าง กำหนดคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การออกคำสั่ง กฎระเบียบ การมอบหมายงาน จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และการประชาสัมพันธ์โครงการกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การนำ หมายถึง การดำเนินการสร้างและบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารเป็นผู้นำองค์การสู่เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร มีการติดต่อประสานงานและให้คำแนะนำในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้การสนับสนุน ประชุมชี้แจง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงทัศนะในการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติงานในการตัดสินใจ มีหลักการในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี มีการจูงใจ กระตุ้นให้บุคลากรทำงานได้เต็มความสามารถ รวมถึงการสร้างกิจกรรมที่เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร

2.4 การควบคุม หมายถึง การมีระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ แล้วตามด้วยการประเมินผล เพื่อให้เห็นว่าได้ดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ได้รับผลดีหรือเป็นประโยชน์อย่างไร โดยมีการจัดทำรายงานผลการประเมิน การนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาและเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ

3. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

5. ครูหัวหน้าฝ่ายงานบริหารวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายงานบริหารวิชาการของสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกำหนดประเด็นสำคัญดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
 - 1.1 ความหมายของการบริหารจัดการ
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการ
 - 1.3 หลักการการบริหารจัดการ
 - 1.4 แนวทางการบริหารจัดการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้
 - 2.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
 - 2.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
 - 2.4 แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
3. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
 - 3.1 ด้านการวางแผน
 - 3.2 ด้านการจัดองค์การ
 - 3.3 ด้านการนำ
 - 3.4 ด้านการควบคุม
4. การจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

1. ความหมายของการบริหารจัดการ

1.1 ความหมายของการบริหาร

อิทธิกร มีแสงเพชร (2560, น. 20) ได้สรุปความหมายของนักวิชาการต่างๆ ไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่เข้ามากระทำร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนการจัดการองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม เป็นต้น

ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556, น. 67) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 ความหมายของการจัดการ

กิจจา บานชื่น (2559, น. 34-35) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการ กิจกรรม หรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่อันที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความพยายามร่วมกันของกลุ่มบุคคล

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร การจัดการ และการบริหารจัดการ ว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน และอาจนำมาใช้แทนกันได้ถึงแม้ว่าแต่ละคำจะมีความแตกต่างกัน ในรายละเอียดบางประการ เช่น วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง หน่วยงาน โดยคำว่า การบริหารส่วนใหญ่ใช้ในภาครัฐหรือ หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลายแก่ประชาชน ขณะที่คำว่า การจัดการ นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร โดยผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะ ถือเป็นวัตถุประสงค์รอง ส่วนคำว่า การบริหารจัดการ นำมาใช้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนเฉพาะ การบริหารจัดการภาครัฐ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลายแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและจูงใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเป็นการร่วมกันดำเนินงาน หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างชัดเจนด้วยความพยายามภายในกลุ่มบุคคลนั้น

2. ความสำคัญของการบริหารจัดการ

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556, น. 1) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม หากไม่มีการบริหารโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมีน้อยมาก หรือหากว่าสามารถดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ แต่จะพบว่าการทำงานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากร ต่าง ๆ มากมาย อาทิ คน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเงินลงทุน และเทคนิควิธีการเป็นจำนวนมาก และอาจใช้เวลายาวนาน การบริหารสามารถช่วยขจัดปัญหาเหล่านี้ได้ เพราะการบริหารจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบว่าจะทำอะไร (กำหนดวัตถุประสงค์) อย่างไร (ระบุกิจกรรม และกำหนดทรัพยากรที่ใช้) ที่ไหน (ระบุสถานที่) เมื่อใด (กำหนดวันเวลา) และโดยใคร (ระบุบุคคล ที่รับผิดชอบ) ในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนก็จะมีประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การติดตามและกำกับ เพื่อดูความก้าวหน้าของงาน คุณภาพของงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และหาแนวทางแก้ไข ปัญหา นอกจากนี้ ยังมีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

โหลมรักษ์ วินทะไชย (2554, น. 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร ไว้ว่า การบริหารเป็นสมองขององค์กร การที่องค์กรจะสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารที่ดี เช่น มีการวางแผนและการตัดสินใจโดยการกลั่นกรองจากฝ่ายการจัดการที่ได้พิจารณาข้อมูลต่างๆ โดยดุลพินิจใช้สติปัญญาพิจารณาผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อองค์กรนั้น การบริหารเป็นเทคนิควิธีการ ที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดจิตสำนึกร่วมกันในการปฏิบัติงาน มีความเต็มใจช่วยเหลือให้องค์กรประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพราะมีกระบวนการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานนำทางให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นกำหนดขอบเขตในการทำงานของสมาชิกในองค์กรไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่น รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการจำเป็นต้องมีในทุกองค์กรและมีความสำคัญยิ่ง เพื่อเป็นกลไกในการนำเอาทรัพยากร บุคคล และวัตถุดิบมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานและดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ประสานการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อองค์กร

3. หลักการการบริหารจัดการ

โชติ บดีรัฐ (2558, น. 43-50) ได้กล่าวถึง แนวคิดของ Frederick Winslow Taylor สรุปได้ว่า หลักการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ของ Taylor มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- 3.1 การคิดค้นและกำหนดสิ่งที่ดีที่สุด
- 3.2 การคัดเลือกและพัฒนาคนงาน
- 3.3 การพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีทำงานควบคู่กับการพิจารณาคนงาน
- 3.4 การประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน

ผู้บริหารตามแนวคิดของ Taylor จะมีความเป็นผู้นำอย่างแท้จริง ต้องรับภาระหนักกว่าคนงาน ต้องใช้สมองคิด วิเคราะห์ปัญหาของกลุ่ม จัดเตรียมและกำหนดวิธีการทำงานที่ดีกว่า ง่ายกว่า และได้ผลมากกว่าให้กับกลุ่ม

ลูเธอร์กูลิค และลินดอลล์เออร์วิค (Luther Gulick, & Lyndall Urwick, อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2554, น. 56-57) นำแนวคิดขององรีฟาโยล์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ โดยได้ขยายกิจกรรมทางการบริหารออกเป็น 7 ประการ รวมเรียกว่า POSDCoRB ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การราชการโดยทั่วไป โดยได้เพิ่มการประสานงาน (Coordinating) เพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การรายงาน (Reporting) ผลการปฏิบัติขององค์การเพื่อให้สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการงบประมาณ (Budgeting) การใช้จ่าย การควบคุมการใช้จ่ายและการตรวจสอบด้านการเงิน

วันชัย มีชาติ (2552, น. 32-39) ได้สรุปแนวคิดของ Fayol ที่ได้เขียนหลักการบริหารจากประสบการณ์การเป็นนักบริหารมาเป็นเวลานาน แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. หน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร (management functions) หน้าที่ทางการบริหาร แบ่งได้ 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (commanding) การประสานงาน (coordinating) และการควบคุม (controlling)
2. ลักษณะของผู้บริหาร ต้องมีความพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคในการทำงาน และประสบการณ์ต่าง ๆ และ
3. หลักการบริหาร (management principles) สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร 14 ประการ ได้แก่ หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (authority and responsibility) หลักของการมีเอกภาพในการ บังคับบัญชา (unity of command) หลักการมีเอกภาพในการสั่งการ (unity of direction) หลักการรั้งค้ำไว้ซึ่งสายการบังคับบัญชา (scalar chain) หลักการแบ่งงานกันทำ (division of work) หลักเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย (discipline) หลักการถือผลประโยชน์ของบุคคลเป็นรองจากผลประโยชน์ส่วนรวม (subordination of individual interest to the general personnel) หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (remuneration) หลักการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (centralization) หลักของการมีระเบียบข้อบังคับ (order) หลักของความเสมอภาค

(equity) หลักของควมมีเสถียรภาพในการว่าจ้างงาน (stability of tenure of personnel) หลักของความคิดริเริ่ม (initiative) และหลักของควมสามัคคี (esprit de corps)

ถนัด เดชทรัพย์ (2550, น. 21) กล่าวว่า หลักการบริหารเพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์การประสบความสำเร็จนั้น นักบริหารต้องให้ความสนใจในด้านทรัพยากรหรือปัจจัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้ คือ

1. คน (Man) คือ ทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์การ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ
2. เงิน (Money) คือ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมต่างๆ ขององค์การดำเนินการต่อไปได้
3. วัสดุ (Materials) คือ วัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนที่ต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต
4. เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักรอุปกรณ์ ที่มีศักยภาพที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อการผลิตเช่นกัน
5. วิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติ (Management Method) การจัดการหรือการบริหาร ในองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่างๆ หากมีระบบที่ชัดเจน ตลอดจนมีระเบียบขั้นตอนวิธีการต่างๆ ในการทำงาน ย่อมส่งผลให้้องค์การประสบความสำเร็จได้ดี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการบริหารจัดการจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากนั้นยังใช้ทรัพยากรต่างๆ เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน รวมถึงการประสานงานร่วมมือกันดำเนินการด้วยระบบที่ชัดเจนอย่างมีเหตุผลภายใต้ระเบียบและข้อบังคับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวทางการบริหารจัดการ

ในการดำเนินงานขององค์การทั้งในระดับการบริหารบุคคลหรือทีมงานล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจการบริหาร (Function of Management) หรือกระบวนการบริหาร (Process of Management) โดยกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารของบุคคลต่างๆ นั้น จะมากขึ้นน้อยแตกต่างกันออกไป อาทิ ผู้บริหารระดับสูงจะมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับการวางแผนงานขององค์การ และการนำหัวหน้างาน จะเกี่ยวข้องกับการควบคุม (Controlling) ดูแลกระบวนการผลิต

ปรีชา บุญอินทร์ (2562, น. 13) กล่าวถึงหลักการดำเนินงานในการกิจการบริหารไว้ว่า

1. การวางแผน (Planning)

การวางแผนทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ การตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการกำหนดเป้าหมายหรือความต้องการ และกิจกรรมที่บุคคล กลุ่ม หน่วยปฏิบัติงานหรือภาพรวมขององค์การที่ต้องการให้เป็นในอนาคต การวางแผนเป็นการระบุเป้าหมายที่เป็นไปได้ นำไปสู่การตัดสินใจเลือกกลยุทธ์และวิธีดำเนินการที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกิจกรรม โดยการวางแผนนั้นประกอบด้วย การวิเคราะห์ สถานการณ์ การคาดการณ์อนาคต การกำหนดวัตถุประสงค์ การตัดสินใจเลือกประเภทของกิจกรรมที่องค์การต้องการแข่งขัน ความร่วมมือและยุทธศาสตร์ทางธุรกิจและกำหนดทรัพยากรที่จำเป็น ที่ทำให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

2. การจัดองค์การ (Organizing)

การจัดองค์การทำหน้าที่ทางการบริหาร หรือทำการรวบรวมและประสานบุคคล การเงิน การงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สารสนเทศ และทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ กิจกรรมการจัดองค์การ ประกอบด้วย การดึงดูดบุคคลเข้าอยู่กับองค์การ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มงานในแต่ละหน่วย การควบคุมและจัดสรรทรัพยากร สารสนเทศและสร้างเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลและทรัพยากรต่างๆ สามารถผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด

3. การนำ (Leading)

การนำทำหน้าที่ทางการบริหาร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารที่จะกระตุ้นการปฏิบัติงานของบุคคลให้สูงขึ้น และกระตุ้นบุคคลให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การนำเป็นการสั่งการ การจูงใจและการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ในองค์การ การนำจะเกี่ยวข้องกับ การติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ช่วยชี้แนะ และดลบันดาลใจบุคคลให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่มและองค์การ การนำเกิดขึ้นในที่มงานในแผนกและในฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะในองค์การขนาดใหญ่

4. การควบคุม (Controlling)

การควบคุมทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ ทำการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง ซึ่งสิ่งจำเป็นในการวางแผน การจัดองค์การและการนำ เพื่อให้เป็นหลักประกันว่า การดำเนินงานขององค์การจะประสบผลสำเร็จ ภารกิจสุดท้ายของการบริหาร คือ การควบคุม

ซึ่งเป็นการติดตามความก้าวหน้า (Monitors Progress) และดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น เพราะฉะนั้นการติดตามจึงเป็นมิติที่สำคัญของการควบคุม

จรีภรณ์ เจริญเสียง (2555, น. 22) ได้สรุปหน้าที่ในการบริหารจัดการไว้ว่า การวางแผน (Planning) จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายขององค์การ การกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การที่ตั้งไว้ รวมทั้งการพยายามพัฒนาแผนงานต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น เพื่อให้สามารถบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ในขณะที่ การจัดองค์การ (Organizing) จะเป็นเรื่องของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบในการออกแบบโครงสร้างขององค์การ นั่นคือ การกำหนดว่างานอะไรบ้างที่ต้องกระทำ, ใครเป็นผู้ปฏิบัติ, จะรวมงานเป็นกลุ่มงานเดียวกันได้หรือไม่, ใครควรขึ้นต่อใคร, รายงานต่อใคร ตลอดจนการกำหนดระดับของการตัดสินใจ เป็นต้น ส่วนการนำ (Leading) เป็นภารกิจทางด้านการจัดการอีกประการหนึ่งในการประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในองค์การ โดยการชักจูงหรือโน้มน้าวจิตใจ ตลอดจนการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ, การดูแลสั่งการในกิจกรรมของผู้อื่น, การเลือกช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ให้ประสิทธิผลสูงสุด และหน้าที่การบริหารในส่วนสุดท้าย คือ การควบคุม (Controlling) จะเริ่มดำเนินการปฏิบัติต่อเมื่อเป้าหมายต่าง ๆ ขององค์การถูกกำหนดขึ้นก่อนแล้ว ในขณะที่การทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการประกันความผิดพลาดต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารต้องคอยสอดส่องดูแลใส่ใจกับการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันสามารถที่จะเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานในอดีต หากพบว่ามีความล่าช้าเกิดขึ้น ยังสามารถกลับไปเริ่มต้นที่จุดเริ่มต้นใหม่ได้

สาคร สุขศรีวงศ์ (2553, น. 22) ได้สรุปกิจกรรมหลักทางการจัดการไว้ ดังนี้

1. ด้านวางแผน (Planning) คือ การกำหนดขอบเขตของธุรกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตลอดจน กำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การจัดบุคลากร แบ่งแผนกงานและจัดสรร ทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด
3. ด้านการชี้นำ (Leading) ประกอบด้วยเรื่องสำคัญ 2 เรื่อง คือภาวะผู้นำเกี่ยวกับการพัฒนาตัวผู้บริหารและการจูงใจเกี่ยวกับการอยู่กระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มความสามารถ

4. ด้านการควบคุม (Controlling) เป็นการควบคุมองค์กรให้ดำเนินงานต่างๆ ภายในองค์กร เป็นไปตามแผนงานความคาดหวังมาตรฐานที่กำหนด

สรุปได้ว่าแนวทางการบริหารจัดการ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการบริหารยุคใหม่ POLC โดยมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดการ องค์กร (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งแต่ละขั้นตอน กระบวนการจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินการสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

1. ความหมายของแหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาความหมายของแหล่งเรียนรู้ ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของ แหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

เทวิน ธรรมลังกา (2555, น. 10) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ครูและนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน โดยทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ภัครภรณ์ มานิตย์ (2550, น. 26) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างรอบๆ ตัวไม่ว่าจะเป็นในรูปของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม บุคคล สิ่งประดิษฐ์ วัตถุ อาคาร สถานที่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ข้อมูล ข่าวสาร สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งวิทยาการชุมชน ห้องสมุด อุทยานการศึกษา ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะ เป็นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง ปลูกฝังนิสัยแห่งการใฝ่รู้ใฝ่เรียนและ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ศิริพร กองแก้ว (2548, น. 19) แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ ความรู้ทางวิทยาการต่างๆ ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญ ได้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ อย่างมาก เป็นทั้งแหล่งการศึกษา การเรียนรู้ การปลูกฝัง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความคิด ค่านิยม และสร้างเสริมวิทยาการและประสบการณ์ต่างๆ

ภาษิต สุโพธิ์ (2547, น. 10) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง สิ่งแวดล้อม ต่างๆที่สามารถนำมาจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ทั้งที่พบใน

โรงเรียนและนอกโรงเรียนได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ นก ผีเสื้อ ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ห้วยหนอง ฯลฯ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ห้องสมุด สวนหนังสือ ป้ายนิเทศ อาชีพ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กำหนดความหมายไว้ว่า หมายถึง “แหล่ง” หรือ “ที่รวม” เป็นสถานที่ ศูนย์รวมที่ประกอบด้วยข้อมูล ข่าวสารความรู้ และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ กำหนดเวลาเกิดการเรียนรู้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน การประเมินและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะ สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบเดียวกับการประเมินผลในชั้นเรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว อยู่ในรูปแบบของ สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการต่างๆ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อขยายประสบการณ์ของผู้เรียน ปลูกฝังนิสัยแห่งการใฝ่รู้ และเชื่อมโยงสู่การใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนตามกระบวนการเรียนการสอนหรือเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะ ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอน สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่สนใจศึกษาได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้มีดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2550, น. 1)

1. ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ
3. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมาย และการสรุป ความคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
4. ผู้เรียนได้ประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ได้

6. ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน
กึ่งแก้ว อารีรักษ์ (2548, น. 118) ให้ความสำคัญของการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ไว้
ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ
ที่หลากหลาย
2. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลสะท้อน
ความคิดเห็นจากแหล่งการเรียนรู้
3. กระตุ้นมุ่งเน้นลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
เพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น
4. เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัย
การสร้างความตระหนักเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและ ความแตกต่างของข้อมูล
5. แหล่งการเรียนรู้เสริมสร้างการพัฒนาการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผลและ
การประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยอิสระ
6. เปลี่ยนเจตคติของครูและผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหารายวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูล
8. เพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

ดารี บุญชู (2548, น. 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลและเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ทำให้คนในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน
3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย
4. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้คิดเอง ปฏิบัติเองและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่าการที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากแหล่งต่างๆ จากผู้คนที่หลากหลาย จะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนเข้ากับวิถีชีวิตที่มีความผูกพันกับท้องถิ่น เห็นคุณค่าและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมและยังสามารถบูรณาการภูมิปัญญาไทยและสากลเพื่อนำปรับใช้กับวิถีไทยได้

สรุปความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ได้ว่า แหล่งการเรียนรู้ช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่น สู่การเรียนรู้สากล พัฒนาคุณลักษณะและความคิด ความเข้าใจในคุณค่าและทัศนคติ ค่านิยม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการเรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถจัดการความรู้ ซึ่งมีความสำคัญและมีความหมายอย่างมากสำหรับผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพชีวิตจริง คิดเอง ปฏิบัติเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบคลุม ท้องถิ่น
2. ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีคุณค่า มีความหมายต่อชีวิต ทำให้เห็นคุณค่าเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียน
3. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากลสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวได้อย่างเป็นรูปธรรม
4. เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง
5. มีส่วนร่วมในองค์กร ท้องถิ่น บุคคล และครอบครัวในการพัฒนาท้องถิ่น
6. ได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริงส่งผลให้เกิดทักษะการแสวงหาความรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

3. ประเภทของแหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่า ได้มีผู้แบ่งกลุ่มหรือประเภทแหล่งการเรียนรู้ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

ปรีชา บุญอินทร์ (2562, น. 26) ได้สรุปประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องเรียน และอุทยานการศึกษา เป็นต้น
2. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบโรงเรียนภายในชุมชนและห่างไกลออกไป อาจเป็นต่างจังหวัดที่ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งที่เป็นบุคคล ธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้น

2.1 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล คือ ผู้ที่สามารถเล่า อธิบาย บรรยาย หรือสาธิตการทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างชำนาญ

2.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและมีขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา หาดทราย แหล่งน้ำ พื้นที่ป่า เป็นต้น

2.3 แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น ได้แก่ สถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ความรู้ต่างๆ ให้สืบทอดแก่ลูกหลานในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ห้องฟ้าจำลอง สถานประกอบการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

สุทธิชล พ่อครวงค์ (2555, น. 50 - 51) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้หลายประเภทที่โรงเรียนต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ดีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งในการศึกษาเรียนรู้สำหรับนักเรียนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการต่างๆ ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องสื่อการเรียนรู้ ห้องเรียน ห้องส่งเสริมอาชีพ ห้องวิถีพุทธ ห้องปฏิบัติการทางภาษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

เพลินทิพย์ ตาแก้ว (2553, น. 41) ได้กล่าวถึง ประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ คือแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา ถ้ำ แม่น้ำ ทะเล และยังรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ

2. แหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น คือ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถเป็นแหล่งข้อมูล และมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล คือ องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนในท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการสะสมประสบการณ์และถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและวัฒนธรรมของตนเอง

สุจิตรา ภักดีสงคราม (2553, น. 199) ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในชุมชน ประกอบด้วย บุคคลทั่วไป ที่อยู่ในชุมชนประกอบด้วยบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาซึ่งมีความเชี่ยวชาญหลากหลาย สาขาวิชาชีพบางท่านอาจเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในแต่ละสาขาวิชา บางท่านเป็นปราชญ์ชาวบ้าน บางท่านเป็นอดีตข้าราชการที่มีความสามารถเฉพาะด้าน เสริมรายได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักการ ภารโรง ตลอดจนนักเรียนรุ่นพี่หรือนักเรียนที่สูงกว่า ซึ่งบุคคลที่กล่าวถึงนี้

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ เช่น ข้าราชการ ภิภษุสงฆ์ ศิลปิน ช่างนา ช่างฝีมือ พ่อค้า นักธุรกิจ นักกีฬา เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน สถานที่ราชการ สถาบันทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ ตลาด ร้านค้า ห้างร้าน บริษัท ธนาคาร โรงแรม โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม ห้างสรรพสินค้า ถนน สะพาน เขื่อน ฝายทดน้ำ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามบิน เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ พืช ดิน หิน แร่ ทะเล เกาะ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง น้ำตก ทุ่งนา สัตว์ป่า สัตว์น้ำ

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน เป็นต้น

เกษม คำบุตรดา (2550, น. 10) ได้จำแนกแหล่งการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อนต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น

3. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง สวนสาธารณะ ป่า ต้นไม้ ไร่ ไม้ อุทยานธรรมชาติ รวมทั้งสัตว์ต่างๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น

4. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณาต่างๆ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย เกมคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู ปราชญ์ ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักการศึกษา นักวิจัย นักประดิษฐ์ และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ เช่น โรงเรียน ห้องสมุด ศาลากลาง สวนสัตว์ สถานที่ทางธรรมชาติต่างๆ เป็นต้น

3. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่อทางคอมพิวเตอร์ ผลงานประดิษฐ์คิดค้น นวัตกรรมต่างๆ เป็นต้น

4. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบให้มีประสิทธิภาพ มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ (สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2558)

1. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ใน ชุมชนให้เจ้าหน้าที่และบุคลากร ทุกระดับรู้ว่า คืออะไร มีลักษณะอย่างไรมีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น

2. มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน หน่วยงานส่วนกลางควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนว่าจะมีการรณรงค์เพื่อพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลายขึ้นในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติในทุกพื้นที่

3. มีการจัดทำแผนในระดับพื้นที่ในการน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ควรให้เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในระดับพื้นที่สำรวจและจัดทำแผนที่ว่า ในชุมชนที่รับผิดชอบควรมีการสร้างหรือพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนใดขึ้นบ้าง

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแผนในการสร้างหรือพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ในแต่ละชุมชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนซึ่งรู้สภาพปัญหาในชุมชนของตนเป็นอย่างดี ได้ร่วมให้ ข้อเสนอแนะ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของชุมชน

5. หน่วยงานส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนบางชนิด อาจต้องมีการใช้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากขอความร่วมมือจากหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานส่วนกลางควรให้การสนับสนุน

บุญยชญนภัส อินทนู (2558) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไว้ ตามแนวทาง ดังนี้

1. มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งการเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น แหล่ง เรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณีและความเชื่อ ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนลงในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

2. มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนักและเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุนและช่วยเหลือในการจัดหา การใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3. กำหนดให้ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและภายนอกโรงเรียน ลงในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น

4. มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดหา นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนา และการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

5. ส่งเสริมบุคลากรไปศึกษา อบรม เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาสร้างและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 36) ได้กำหนดบทบาททั่วไปของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง

3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือกับสถาบันศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงานสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้งส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 83) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นไปที่การจัดการให้ผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน และคุณค่าของแหล่งเรียนรู้เกิดจากการที่มีการเรียนรู้หรือการใช้แหล่งเรียนรู้นั้นให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ดังที่เข้าใจกันแล้วว่าแหล่งเรียนรู้ไม่ใช่เฉพาะสถานที่หรือบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนา การเมืองการปกครอง แต่แหล่งเรียนรู้จะครอบคลุมทั้งสถานที่ บุคลากร ตลอดจนสื่อต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ สถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงโรงเรียน สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในภาคใต้ โรงเรียนสำรวจแหล่งเรียนรู้ในภาคอื่นของประเทศไทย นอกจากนี้ โรงเรียนออกแบบ บันทึกรายชื่อ แหล่งเรียนรู้ไว้ใช้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชนแบบดังกล่าว ควรครอบคลุมในประเด็น

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ โดยจัดหมวดหมู่ตามความเหมาะสม เช่น

2.1.1 โรงเรียนจัดเป็นสถานที่ บุคลากร แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ

2.1.2 โรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2.1.3 โรงเรียนจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

2.1.4 มีการระบุในทะเบียนว่าแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งสามารถให้นักเรียน ได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง

2.1.5 มีข้อเสนอแนะในการไปใช้แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งว่าต้องมีการเตรียมการ อะไรบ้าง เช่น ไปอย่างไร ติดต่อกับใคร ฯลฯ

2.1.6 ทำการเผยแพร่ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้ครูทุกคน

2.1.7 มีการประชุมครูให้เข้าใจและเห็นประโยชน์ของทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ที่จัดทำขึ้น ข้อมูลการจัดทะเบียนสอดคล้องตามข้อมูลแบบสำรวจ

2.2 เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ โดยเผยแพร่แก่บุคลากรในโรงเรียนและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อการเลือกใช้

3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัด กระบวน การเรียนรู้ โดยครอบคลุมมิปัญญาท้องถิ่น การจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนา ให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ดังนี้

3.1 โรงเรียนจัดประชุมครูและชี้แนะให้เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

3.2 โรงเรียนกำหนดให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.3 โรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อดูว่าครูวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้เมื่อใด

3.4 โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการอนุญาตให้ครูพานักเรียนไปศึกษาจาก แหล่งเรียนรู้

3.5 โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ นอก โรงเรียน

3.6 โรงเรียนช่วยประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพา นักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ คณะครูและนักเรียนร่วมกัน ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้แบบเครื่องมือในการสำรวจ บันทึกและประเมินผลต่อไปนี้ โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพโรงเรียน ดำเนินการได้ดังนี้

4.1 โรงเรียนจัดทำแบบบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้ของครู

4.2 โรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการที่ครูวางแผน
ใช้แหล่งเรียนรู้

4.3 โรงเรียนนิเทศและเน้นย้ำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้

4.4 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

4.5 คณะกรรมการทำรายงานประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

4.6 โรงเรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงการใช้แหล่งเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ (2544, น. 29 - 32) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารและครู
ในการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

บทบาทผู้บริหาร

1. กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดหา จัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้
ในโรงเรียน

2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดและการใช้
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

3. สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจาก
การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4. กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่ง
เรียนรู้ในโรงเรียน

บทบาทครู

1. เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

2. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ที่จูงใจและเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้

3. เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตานักเรียนอย่างทั่วถึง

4. จัดกิจกรรมและสถานการณ์ในแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกอย่าง

สร้างสรรค์

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้

6. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง
7. ฝึกให้ผู้เรียนประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงตนเองด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
8. จัดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอผลงานที่เป็นผลจากการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นภาระงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543, น. 2)

องรี ฟาโยล (Henri Fayol, 1916 อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2551, น. 35) กล่าวว่าหนึ่งในแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการ (Management Theory) ที่เกิดขึ้นในอดีตและได้รับความนิยมมาจนถึงยุคปัจจุบันนั้นก็คือทฤษฎี POCCC นั้นมาจากหน้าที่ 5 ประการ ที่ องรี ฟาโยล (Henri Fayol) กำหนดขึ้นสำหรับการบริหารจัดการองค์กร ในแต่ละหน้าที่นั้นต่างก็มีความสำคัญในตัวเอง ขณะเดียวกันก็มีการเชื่อมโยงและส่งผลในกันและกัน เพื่อให้การทำงานสมบูรณ์และประสบความสำเร็จอีกด้วย โดยรายละเอียดของหน้าที่ทั้ง 5 ประการ นั้นมีดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

2. การจัดองค์กร (Organizing)

การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคนให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการจัดการองค์กรที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงาน

ชัดเจนไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนพอกับที่ต้องการ ก็ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding)

การจ้ดตองค้กรตลอดจนจ้ดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหม่มากจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาเพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ คุมภาพรวม ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด ข้อดีในการมีอำนาจสั่งการอีกอย่างก็คือ ช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างทันท่วงที ผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจจะต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ และตัดสินใจได้เฉียบขาด ว่องไว ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนด้วย และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เข้าใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้กำลังใจ รวมถึงอยู่ข้างๆ ในยามที่เกิดวิกฤติ

4. การประสานงาน (Coordination)

หมายถึงภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนาจให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ ทุกอย่างหากขาดการประสานงานที่ดีก็อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนชัดเจนแล้ว การประสานงานให้เกิดการทำงานที่ดีที่สุดนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแต่ละส่วนต้องทำงานสอดประสานกันเพื่อผลสำเร็จเดียวกันนั่นเอง การประสานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคล หัวหน้างานต่อลูกน้อง แผนกต่อแผนก ไปจนถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์กรเช่นกัน

5. การควบคุม (Controlling)

การควบคุมในที่นี้หมายถึงการกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประครองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมไปถึงการบริหารที่ไม่ใช่ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย แต่รวมถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบ เครื่องจักร ผลผลิตที่ได้ ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมดด้วย เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด

พัชรี โภคสวัสดิ์ (2550, น. 16) กล่าวว่า การบริหารประกอบกันขึ้นเป็นกระบวนการที่สำคัญ 5 อย่าง ดังนี้

1. การวางแผน คือการศึกษาอนาคตและความต้องการแล้ววางแผนทางการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า
2. การจัดการองค์การ คือ การจัดแบ่งหน่วยงานออกเป็นแผนก เป็นฝ่ายหรือเป็นกลุ่มลักษณะของงาน และการแบ่งงานกันทำ
3. การจัดคนเข้าทำงาน คือ การจัดตัวบุคคลเป็นการบริหารงานด้านบุคลากร อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคคล การสร้างบรรยากาศที่ดี การประเมินผล
4. การอำนวยความสะดวก คือ การบังคับบัญชาสั่งการให้คนทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามลำดับขั้น
5. การควบคุม คือ การควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้หรือตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยรวดเร็ว

จิโรจน์ สารรัตนะ (2545, น. 3-5) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1. การวางแผน (planning) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่ง จะเริ่มต้นด้วยหน้าที่ทางการวางแผนเป็นอันดับแรก จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเป็นอย่างดี โดยที่องค์ประกอบกระบวนการวางแผนองค์การหนึ่งๆ ประกอบด้วย ภารกิจ จุดมุ่งหมาย และแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การและขอบข่ายงานเฉพาะขององค์การหรือที่ทำให้้องค์การแตกต่างจากองค์การอื่น
2. การจัดการองค์การ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ เมื่อองค์การจัดทำจุดมุ่งหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้ว ผู้บริหารต้องออกแบบโครงสร้างองค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายขององค์การนั้น การออกแบบโครงสร้างองค์การเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการตรวจสอบเสมอ เนื่องจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างองค์การเกิดขึ้นมากมาย
3. การนำ (Leading) เป็นสถานะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่ผู้นำจะเป็น

ผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าวได้ พึงทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร และการบริหารกลุ่ม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

4. การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกในองค์การได้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งขององค์การ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์การ

ดรัคเกอร์ (Druck, 2006 อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2560, น. 25) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การผ่านกิจกรรมต่างๆ ทางการจัดการ ซึ่งรวมถึงกิจกรรม 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การชี้นำ และการควบคุมองค์กร นอกจากนี้กิจกรรมการจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตัดสินใจในการบริหารจัดการ การจัดการเชิงกลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกลุ่ม และการจัดการในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ ทฤษฎีการจัดการ (เรียมยุคใหม่) ของดรัคเกอร์ (Drucker, 2005) เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการจัดการประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่การทำงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้ความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องควบคุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบหมายงานให้บุคคลในแผนกหรือฝ่ายได้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เมื่อแผนกหรือฝ่ายประสบความสำเร็จก็จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จไปด้วยดี

3. การเป็นผู้นำ (Leading) เป็นการจูงใจ การชักนำการกระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย โดยการเพิ่มผลผลิตและเน้นมนุษยสัมพันธ์ทำให้เกิดระดับผลผลิตในระยะยาวที่สูงกว่าภาวะงานเพราะคนมักไม่ค่อยชอบภาวะงาน

4. การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้และทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์หรือไม่

บาร์โธล และมาร์ติน (Bartol & Martin, 1997, p. 7 อ้างถึงใน วิฑูร อินทจันทร์, 2562, น. 31) ได้นำเสนอว่ากระบวนการจัดการ ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนเป็นกระบวนการทำหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด

เพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้การจัดองค์การเป็นกระบวนการทำหน้าที่เกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์เพื่อให้แผนงานที่ตั้งไว้สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้การเป็นผู้นำเป็นกระบวนการทำหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นทำงานมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การเป็นสำคัญ การควบคุมเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่การออกกฎระเบียบวิธีปฏิบัติในการทำกิจกรรมขององค์การให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานงานและเป้าหมายที่องค์การพึงประสงค์ ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) หมายถึงการวางแผนหรือกำหนดการทำงานขององค์การไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรในการบริหารงานใดๆ ก็ตามผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ในการวางแผนเพราะการวางแผนเป็นหน้าที่ประการแรกของกระบวนการบริหารผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าแผนงานเป็นกรอบและเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานทั้งหมด ถ้าปราศจากแผนงานแล้วเป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลดีการวางแผนในการบริหารจัดการงานนั้นจะต้องจัดทำทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวในการวางแผนนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) จะใช้เงินเท่าไร (How Many) จะให้ใครเป็นผู้ทำ (Who) และจะกระทำที่ไหน (Where) และทำเมื่อไร (When)

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดองค์การหรือจัดหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานย่อยพร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดสายการควบคุมและบังคับบัญชา ในลักษณะของหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดขนาดของการควบคุมไว้ด้วยการจัดองค์การอาจแสดงไว้ในรูปของแผนภูมิองค์การเพื่อให้เกิดการสื่อความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร

3. การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้นำใช้การโน้มน้าวให้สมาชิกขององค์การปฏิบัติตามคำสั่งของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน นอกจากนั้นยังรวมถึงการติดต่อสื่อสารการสั่งการและการจูงใจภายในองค์การอีกด้วย

4. การควบคุม (Control) หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การว่าสมาชิกขององค์การที่เป็นผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยดูได้จากการปฏิบัติงานจริง เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ถ้างานของการทำงานต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานก็จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานและแผนในการทำงานจากกระบวนการในการจัดการดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการจัดการที่เริ่มต้นจากการ

วางแผนแล้วไปจบลงที่การควบคุมจะเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตรที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ตามสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในและสภาวะแวดล้อมภายนอก ดังนั้นนักบริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมอยู่เสมอเพื่อที่จะทำให้การบริหารงานขององค์การเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายขององค์การในท้ายที่สุด

เดมมิ่ง (W. Edwards Deming, 2004 อ้างถึงใน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น
2. การปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วย่อย
3. การตรวจสอบ (Check) คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง
4. การปรับปรุงแก้ไข (Act) คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แฮร์โวลด์ คูนต์ซ์ (Harold Koontz, 1972 อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523) ได้ให้กำเนิดกระบวนการ POSDC ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการที่มีประสิทธิภาพต่อการนำไปบริหารจัดการองค์การอย่างยิ่ง โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

การวางแผนนั้นเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายขององค์กร โครงสร้าง นโยบาย ตลอดจนลำดับกระบวนการปฏิบัติการในส่วนต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ ไปจนถึงวิธีการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ให้บรรลุผล การวางแผนนี้ยังต้องสามารถรับรู้ ติดตาม เข้าใจ ตลอดจนวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในและนอกองค์กรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์กรอีกด้วย

2. การจัดการองค์กร (Organizing)

การจัดการองค์กรนี้เริ่มตั้งแต่การกำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดตำแหน่งงาน จัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อลงมือในตำแหน่งงานต่างๆ รวมถึงจัดระบบระเบียบในการทำงานทั้งหมดด้วย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดโครงสร้างองค์กรนั้นก็คือการแบ่งหน้าที่แต่ละส่วนให้ชัดเจน ไม่

ทำงานทับซ้อนกัน และต้องทำงานประสานกันให้ราบรื่นได้ด้วย ครอบคลุมการทำงานทั้งหมดไม่ให้เกิดปัญหา ประเมินจำนวนพนักงานให้พอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป และต้องลำดับความสำคัญของตำแหน่ง เคลียร์บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนให้อำนาจในการสั่งการที่เหมาะสมด้วย

3. การจัดสรรและบริหารบุคลากร (Staffing)

การบริหารจัดการบุคลากรนั้นเริ่มตั้งแต่การคัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพและเหมาะสม เพื่อจัดสรรให้ทำงานในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กร จากนั้นก็ต้องดูแลบุคลากรตลอดระยะเวลา จนกว่าบุคลากรจะออกจากองค์กร ตั้งแต่การบริหารงานบุคคล งานสวัสดิการ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การเลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย เป็นต้น

4. การอำนวยการ (Directing)

การอำนวยการก็คือบริหารจัดการตลอดจนดำเนินการทุกอย่างให้ปฏิบัติการได้อย่างราบรื่น จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การอำนวยการนี้เกี่ยวเนื่องทั้งเรื่องของทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการทำงาน การอำนวยการยังหมายถึงการสั่งการ อำนาจหน้าที่ และการปฏิบัติการให้สามารถทำงานได้ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นด้วย ซึ่งหนึ่งในหัวใจสำคัญของการอำนวยการก็คือ การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพด้วยนั่นเอง

5. การควบคุม (Controlling)

การควบคุมนี้ก็คือการบริหารจัดการทุกอย่างให้ตรงตามแผนและระยะเวลาที่วางไว้ การควบคุมนี้ตั้งแต่การควบคุมทรัพยากร, เครื่องจักร, ไปจนถึงบุคลากร ให้การปฏิบัติการทุกอย่างมีความราบรื่น และดำเนินการตามแผนการได้สำเร็จ ทั้งยังตามมาตราฐานที่กำหนดไว้ด้วยการควบคุมนั้นนอกจากการสั่งการ กำหนดการ บังคับการแล้ว ก็ยังรวมถึงการแนะนำ ช่วยเหลือ รายงานผล ตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามการทำงานทุกกระบวนการ ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดใดๆ ด้วย

গুলิก ลูเธอร์ แอนด์ แอล เออวิก (Gulick, Luther, & L. Urwick, 1995 อ้างถึงใน ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2551, น. 112) โดยทฤษฎี POSDCORB ใช้เพื่อสร้างกลไกและโครงสร้างให้กับองค์กร จัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญต่างกันให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กร บุคลากรรู้หน้าที่และผู้บริหารสามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดแผนวางกรอบการทำงานให้องค์กรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันภายในองค์กร ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดเป้าหมายขององค์กรว่า ต้องทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อะไร และจะดำเนินการอย่างไร
2. การจัดองค์กร (Organization) คือ การจัดตั้งโครงสร้างองค์กรให้ชัดเจน กำหนดอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นทางการภายในองค์กร เพื่อประสานงานหน่วยงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การจัดกำลังคน (Staffing) คือ ฝ่ายบริหารต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาว่าจะดูแลควบคุมจัดสรรคนอย่างไรให้เหมาะสมกับงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การอำนวยการ (Directing) คือ การตัดสินใจและสั่งการ การควบคุมงาน การติดตามผลนิเทศก์งาน และศิลปะในการบริหารงาน
5. การประสานงาน (Coordinating) คือ การร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น คือหัวใจของการบริหาร
6. การรายงาน (Reporting) คือ การรายงานความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในองค์กรให้ทุกฝ่ายทราบ รวมถึงงานประชาสัมพันธ์ (Public Relation) ด้วย
7. การงบประมาณ (Budgeting) คือ งบประมาณในรูปของการวางแผนและการควบคุมด้านการเงินการบัญชี

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมีผู้กล่าวถึงการบริหารจัดการไว้หลายท่าน ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์หลักการบริหารจัดการ มาเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการ	Henri Fayol (1916)	จำลอง โพธิ์บุญ (2551)	Gulick, Luther. & L. Urwick (1995)	ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545)	Bartol & Martin (1997)	W. Edwards Deming (1950)	Druck (2006)	Jesse B. Sears (1950)	วิโรจน์ สารรัตน์ (2545)	พัชรี โภคสวัสดิ์ (2550)	Harold D. Koontz (1972)	ความถี่	สรุป
1. ด้านการวางแผน	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	ด้านการวางแผน
2. ด้านการจัดองค์การ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	10	
3. ด้านการบริหารงานบุคคล			✓	✓		✓				✓	✓	5	ด้านการจัดองค์การ
4. ด้านการบริหารงานงบประมาณ			✓	✓		✓						3	
5. ด้านการนำ	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	9	
6. ด้านการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้						✓						1	ด้านการนำ
7. ด้านการประสานงาน	✓		✓					✓				3	
8. ด้านการควบคุมการทำงาน	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	
9. ด้านการตรวจสอบ						✓						1	
10. ด้านการรายงานผล			✓									1	ด้านการควบคุม
11. ด้านการเตรียมแผนในอนาคต						✓						1	

จากตาราง 1 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มีอยู่ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนเป็นเรื่องของการกำหนดความต้องการ วิธีการดำเนินการและคาดหมายผลการดำเนินการในอนาคต โดยใช้หลักวิชาการ เหตุผล มีข้อมูลตัวเลขประกอบ มีการสำรวจ วิเคราะห์เสนอปัญหา เพื่อจัดอุปสรรคที่จะมาถึงเป้าหมายข้างหน้าได้ทำให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าทำอะไร ที่ไหนเมื่อใด กับใครทำอย่างไรและทำเพื่ออะไรได้อย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและได้ผล

2. ด้านการจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างองค์การ ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงานบุคคล ตามตำแหน่ง บทบาท และหน้าที่ ตลอดจนการทำงานของทุกภาคส่วนให้สอดคล้อง ราบรื่น และไม่ทับซ้อนกัน และการบริหารงานงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม และคุ้มค่า โดยทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบเพื่อการตัดสินใจในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด

3. ด้านการนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ความพยายามในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการและมอบหมายภาระงานให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับความรับผิดชอบ โดยมีการประสานงานและติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้ทำงานร่วมกันได้ ซึ่งผู้บริหารพึงมีความเข้าใจในการสร้างแรงจูงใจและภาวะผู้นำในการทำงานรวมถึงมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้ดี และมีการตัดสินใจที่รอบคอบ รวมทั้งการเป็นตัวแทนขององค์กรหรือการเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ

4. ด้านการควบคุม (Controlling) หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ หรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของพนักงาน เพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร ในเวลาที่กำหนดไว้ มีความสำเร็จมากน้อยเพียงไร เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ บ้างหรือไม่ รวมทั้งการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมการวางแผนในอนาคตต่อไป

การจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนา และเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยตามรายงานการประเมินผลหนึ่งทศวรรษโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 2) ที่ได้สรุปว่าเป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มี

โอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้ชื่อว่าโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ และปัจจุบันเรียกว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 และต่อมาในปีการศึกษา 2534 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้พัฒนาและการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนิน ชีวิตของประชาชนในประเทศมากขึ้นเป็นลำดับและแนวโน้มของสังคมกำลังพัฒนาเข้าสู่ความเป็น อุตสาหกรรมและบริการ วิถีชีวิตในด้านสังคมเปิดกว้าง จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ทักษะพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น อันจะ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

การดำเนินงานจัดการศึกษาที่ผ่านมาของประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ได้รับการจัดการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนอัตราส่วน การเรียนต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 ยังต่ำมากดังสถิติของอัตราผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วงปี 2530-2534 คิดเป็นร้อยละ 38, 42, 50 และ 59

ในปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อประชาชนวัยเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ประมาณร้อยละ 30.1 ซึ่งต่ำที่สุดในอาเซียนและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ซึ่งมีผลการวิจัย พบว่า ประชากรที่การศึกษาสูงจะมีรายได้ต่อหัวสูงขึ้นด้วย ส่วนสาเหตุที่นักเรียนเมื่อเรียนจบ การศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาแล้วไม่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสาเหตุหลาย ประการคือ

1. นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น
2. ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถส่งบุตรหลานเรียนต่อได้ และต้องการ ให้เด็กช่วยทำงานบ้าน รวมทั้งช่วยครอบครัวหารายได้
3. ความห่างไกลระหว่างบ้านกับโรงเรียน การคมนาคมไม่สะดวก

จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 ที่มีมติให้ขยายการศึกษาภาคบังคับ ออกไปอีก 3 ปี โดยประกาศในท้องถิ่นที่มีความพร้อมเป็นปีๆ ไป และให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติทดลองเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดละ 3 โรงเรียน ภายใต้โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับโดยเปิดสอนในปีการศึกษา 2533-2534 รวม 216 โรงเรียน และมีคณะกรรมการประเมินโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี มี ดร. ก่อสวัสดิพานิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปีการศึกษา 2533 โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมศาสนาและกรมอาชีวศึกษา ร่วมจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาเช่นเดียวกัน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยไม่ต้องสอบแข่งขันและไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ภายใต้หลักการมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถให้ออกไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ รวมทั้งการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนในการทำประโยชน์ให้สังคม และได้ประเมินผลโครงการโดยสรุปว่า “โครงการนำร่องซึ่งอาศัยโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความพร้อมและมีความสามารถพอที่จะทำโครงการนี้ต่อไปได้อย่างกว้างขวางโดยไม่ต้องทดลองอีก” และเป็นผลให้สถิติการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มจากร้อยละ 53.65 ในปีการศึกษา 2533 เป็นร้อยละ 59.20 ในปีการศึกษา 2534

เพื่อให้การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น รัฐบาลได้กำหนดนโยบายแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 ว่า “เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ รวมทั้งขยายโอกาสทางการศึกษาปฐมวัยในชนบทเพิ่มขึ้นด้วย”

ด้วยเหตุที่ประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศอยู่ในชนบทห่างไกล อยู่ในชุมชนแออัดเขตเมืองด้อยโอกาสในทุกๆ ทางและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีโรงเรียนกระจุกกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศกระทรวงศึกษาธิการจึงขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในปีการศึกษา 2534 เพิ่มเติมอีก 1,150 โรงเรียน และ ดร. ก่อสวัสดิพานิชย์ ให้ยกเลิกโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยเปลี่ยนเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างสมบูรณ์ รวมโรงเรียนที่เปิดในปีการศึกษา 2534 แล้วทั้งสิ้น 1,366 โรงเรียน มีห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,806 ห้องเรียน

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) จะเปิดขยายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มเติมตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดจำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน สามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ถึงร้อยละ 98 ในปีการศึกษา 2539 โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีส่วนช่วยเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงร้อยละ 14.3 และตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 - 2544 จะสามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ถึงร้อยละ 100 นับว่าเป็นผลสำเร็จของการจัดการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของประชากรจาก 6 ปีเป็น 9 ปี

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่า โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโครงการที่ทำให้เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษ ทางรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 ซึ่งในระยะแรกเรียกว่าโครงการนำร่องขยายโอกาสการศึกษาภาคบังคับ และประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจและในที่สุดปีการศึกษา 2534 ก็ได้ยกเลิกโรงเรียนโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับใช้ชื่อว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะต้องดำเนินการฟื้นฟูอุปสรรคต่างๆ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนผู้ด้อยโอกาสในทุกๆ ด้าน ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นลดช่องว่างชุมชนเมืองกับชนบทได้เป็นอย่างดีโดยมีวิสัยทัศน์ว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เพราะโรงเรียนสถาบันพัฒนาคนเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน ในขณะที่เดียวกันต้องอาศัยชุมชนช่วยพัฒนาโรงเรียนในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยผู้ได้รับผลได้เสียคือ ผู้ปกครองและนักเรียน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีภารกิจในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอวังทอง อำเภอบางกระทุ่มและอำเภอนีนมะปรัง เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 2 มาตรา 10 ได้กล่าวถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า การศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2558 - 2563) ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อประชากรวัยเรียน ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 37 ทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ใน มาตรา 36 และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.1 บริหารจัดการศึกษาและพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 พัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา

1.3 รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาและสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา

1.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

2. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดอำนาจหน้าที่

2.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงาน ในสังกัด แจกจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณ ของหน่วยงานดังกล่าว

2.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในสำนักงาน

2.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา

2.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา

2.6 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษา

2.7 จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษา

2.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาน ประกอบการและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

2.9 ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาการศึกษา

2.10 ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้าน การศึกษา

2.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ

2.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจกรรมภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็น หน้าที่ ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 127 โรงเรียน มีนักเรียน 19,856 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาล จำนวน 4,158 คน ระดับ ประถมศึกษา จำนวน 12,200 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3,410 คน ครู 1,144 คน จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 75 โรงเรียน และระดับอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 50 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง นอกจากการสนับสนุนให้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ มีผลการประเมินที่สูงขึ้น ยังต้องสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ กระแสสังคมโลกได้อย่างมั่นใจ และสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายช่วย สนับสนุนให้เกิด การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เกิดความหลากหลายต่อเนื่อง ร่วมสร้างประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริง และเมื่อวิเคราะห์บริบทในด้านต่าง ๆ พบว่าปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาซึ่งเป็นจุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่ ขาดสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีในชุมชน มีไม่เพียงพอ นอกจากนั้นความหลากหลายทางชีวภาพของสภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถนำมาเป็น แหล่งเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ไม่ได้รับการสนับสนุน ทำให้นักเรียนขาดโอกาสศึกษาและ เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางบวกนั้น พบว่าโรงเรียนในสังกัดส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่

ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ อุทยาน แหล่งท่องเที่ยว และศูนย์การเรียนรู้มากมายที่เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอนสามารถใช้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองและเป็นการสนับสนุน ส่งเสริม การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2, 2563)

วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพ สืบสาน พระบรมราชาบาย ก้าวสู่มาตรฐาน ภายใต้การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน”

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับ การศึกษา และสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
 2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย
 3. ส่งเสริมสถานศึกษาให้น้อมนำพระบรมราชาบายด้านการศึกษา และหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด
 4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
 5. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้การวิจัย นวัตกรรม สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ในการพัฒนางาน พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในการ ประกอบวิชาชีพ
 6. พัฒนาระบบบริหารจัดการ องค์ความรู้ ระบบข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่เน้นการมีส่วนร่วม การบูรณาการการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- เป้าประสงค์**
1. ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการ เหมาะสมตามวัย มีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาคและทั่วถึง
 3. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรและค่านิยม หลักของคนไทย 12 ประการ สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
 4. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเอง มีสมรรถนะตรงตามสายงาน ใช้การวิจัย นวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ในการพัฒนางาน และมีวัฒนธรรมการทำงาน

ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ รวมทั้ง มีความสำนึกในความเป็นไทย มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และสถานศึกษาในสังกัด มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษานำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจ หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และมีระบบการตรวจสอบนิเทศติดตามการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา

จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในการจัดและส่งเสริม การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในทิศทางที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนด ยุทธศาสตร์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 และยุทธศาสตร์ที่ 5 ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้าง ขีดความสามารถในการแข่งขัน

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ด้วยการปรับหลักสูตร การวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

1.1 ปรับปรุงหลักสูตรในระดับปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

1.2 ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศคู่ค้า และภาษาอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษา

1.3 พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลทุกระดับ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ

2. พัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้

2.1 พัฒนาผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อมเข้าสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามช่วงวัย

2.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน

2.4 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะกระบวนการให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

2.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.6 ปลุกฝังทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนระดับ ก่อนประถมศึกษาตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย

2.7 สนับสนุนการผลิต จัดหาและใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีนวัตกรรมและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายรวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ

2.8 ส่งเสริมการจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ ควบคู่ไปกับวิชาสามัญ เช่น ทวิศึกษา (Dual Education), หลักสูตรระยะสั้น

2.9 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ) ให้เต็มตามศักยภาพด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

2.10 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบ อาชีพอย่างเข้มแข็งต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

3. สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

3.1 ยกกระดับผลการประเมินระดับนานาชาติตามโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment)

3.2 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ

3.3 ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ เช่น สะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education: STEM Education) เพื่อพัฒนากระบวนการคิด และการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับประเทศไทย 3.0

4. ส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

4.1 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

4.2 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้การวัด และประเมินผลโดยเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 จัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1. จัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต

1.1 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรมและน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

1.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้ดำเนินงานที่สอดคล้องตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยมีแนวทาง คือ สนับสนุนการผลิต จัดทำ และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ได้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยมีตัวชี้วัดว่า ร้อยละ 100 ของสถานศึกษา ผลิต จัดทำ และใช้สื่อการเรียน การสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อ การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีตัวชี้วัดว่าร้อยละ 100

ของสถานศึกษา มีหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีชา บุญอินทร์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผน โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดให้ครูบูรณาการสาระหลักสูตรกลุ่มสาระกับกิจกรรมศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดองค์การควรแต่งตั้งคณะบุคคลบริการสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้แก่ครู ควรจัดระบบสารสนเทศไว้ส่วนกลางเพื่อให้ครูสามารถสืบค้นข้อมูล จัดบุคลากรทำหน้าที่ประสานงาน กับแหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้สนับสนุนกิจกรรมศึกษา แหล่งเรียนรู้แก่ครูและนักเรียนจัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับสนับสนุนกิจกรรมศึกษา กำหนดงบประมาณศึกษาแหล่งเรียนรู้แก่ครู จัดระบบงานสารบรรณเพื่อความสะดวกในการติดต่อศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ กำหนดให้มีการแสดงผลงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารหลังจากการศึกษาดูงาน ในรูปแบบต่างๆ ด้านการนำ ควรมอบหมายให้กลุ่มสาระดำเนินการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของแต่ละกลุ่มสาระ กำหนดสัปดาห์วิชาการแสดงกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความสนใจ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ควรออกพบปะสร้างความสัมพันธ์ ควรกระตุ้นสร้างแรงจูงใจจัดการเรียนการสอน ด้านการควบคุม ควรหาโอกาสพบปะครูแต่ละกลุ่มสาระเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ควรมีการนำเรื่อง การศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป็นวาระหนึ่งในการประชุมครูประจำเดือน ควรสำรวจความคิดเห็นของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรสำรวจความคิดเห็นนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ควรสำรวจความคิดเห็นผู้ปกครองต่อแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ควรสำรวจความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้นทุกปี

วิจารณ์ หมดสังข์ (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านร่องสำน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านร่องสำน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและขั้นตอนการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ปัญหาของการ

มีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียน บ้านร่องสำน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขั้นตอนการวางแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของโรงเรียน บ้านร่องสำน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา พบว่า ขั้นตอนการวางแผนควรเปิดโอกาสให้ชุมชน เข้าร่วมประชุม และวางแผนการจัดทำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการแต่งตั้งให้เป็น คณะทำงานหรือเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาร่วมกับคณะครู เพื่อให้ผู้รับผิดชอบได้รับทราบและ รู้หน้าที่ของตนเอง ให้ความสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขั้นตอน การดำเนินงานควรให้ร่วมกันสำรวจและจัดทำข้อมูลสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เป็นปัจจุบันเพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และควรให้ความสำคัญกับการนำ แหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน ขั้นตอน การประเมินผล ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลและตรวจสอบ และใช้วิธีการประเมิน ตามสภาพจริงที่มีการใช้แหล่งเรียนรู้และการประเมินที่หลากหลายจะทำให้ได้เห็นจุดเด่น และจุดด้อยที่ควรปรับปรุงทั้งกระบวนการ จะทำให้โรงเรียนได้ทราบปัญหาและแนวทางการพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา ควรมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำข้อมูล ที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผล ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อนำไปเป็นแนวทาง ในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ได้แก่ แหล่งเรียนรู้มีปริมาณจำกัด ไม่ทันสมัย และอยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน การใช้ และการติดตามผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง และขาดงบประมาณในการ สนับสนุนหรือพัฒนาทำให้แหล่งเรียนรู้มีวัสดุและอุปกรณ์เพียงพอ ความต้องการในการพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีความทันสมัย พัฒนาการจัดสร รงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนโครงการและเพียงพอ ได้แก่ พัฒนาการจัดการ และการกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ด้านบุคลากรและการใช้บริการ ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้มีภาระงานอื่นต้องรับผิดชอบและครูผู้รับผิดชอบ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการสร้างนวัตกรรมแหล่งการเรียนรู้ใหม่ ๆ

แววพันธ์ ฉางข้าวชัย (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนาป่าแปก อำเภอมืองแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษา

สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า มีการดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบแต่ขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ภูมิปัญญาและชุมชนอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะคือควรมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่องด้านการนำแผนบริหารไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น พบว่าไม่มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนผู้นำชุมชนระดับท้องถิ่น ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนภูมิปัญญาท้องถิ่น พระภิกษุ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศร่วมคิดร่วมทำจัดสรรเวลาให้ครูวิชาการ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้วางแผนร่วมกัน และให้ความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้พบว่า ขาดการประสานความร่วมมือจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขาดผู้มีความรู้ความเข้าใจชัดเจน เกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลในการนิเทศ ติดตามการประกันคุณภาพภายใน ข้อเสนอแนะคือควรร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับติดตามเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพการบริหารจัดการด้านการปรับปรุงพัฒนาให้คำปรึกษา

ปาริชาติ ร่มโพธิ์ภักดี (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้และด้านการวางแผนการเรียนรู้

พิชัย เรืองดี (2558) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการสรุปผลปรับปรุง แก้ไขการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้

ดาวรักษ์ แก้ววอ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนบ้านต้นหม้อ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการ

แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนบ้านสันตันหม้อ อำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก เหตุและปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนบ้านสันตันหม้อ อำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งของ อยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านบุคคล ครูจะต้องเข้าไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความหมาย ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ และสิ่งที่จะสามารถบูรณาการให้แก่เด็กได้ตามกระบวนการ ต้องกำหนดขอบเขตของสาระการเรียนรู้ให้แก่แหล่งเรียนรู้ได้ทราบก่อน เปิดโอกาสให้เด็กสืบค้นข้อมูลที่สนใจจากแหล่งเรียนรู้และได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามขอบเขตที่กำหนด การประเมิน ผลการเรียนรู้ แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ควรมีการจัดอบรมพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีให้กับบุคลากรในสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ให้เพียงพอ

เปรมวดี ช่วยเพชร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารัฐราชบุรีธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้และด้านการประเมินผลและการสรุปการใช้แหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า สถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง มีการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ มีการตรวจสอบประเมินผล มีการปรับปรุงและการพัฒนา มีการติดตาม แก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่วนปัญหา ได้แก่ ครูผู้สอน

ให้ความสำคัญในการวางแผน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างน้อย การดำเนินงานโครงสร้างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน การติดตามและประเมินผลมีการจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบ ผลการประเมินไม่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงและการพัฒนา ไม่ได้นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา 2) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ดังนี้ 2.1) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพบว่า มีจุดแข็ง 13 ข้อ จุดอ่อน 15 ข้อ โอกาส 14 ข้อ และภาวะคุกคาม 12 ข้อ 2.2) กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ 4 ประเด็นกลยุทธ์ 4 เป้าประสงค์ 10 กลยุทธ์ 33 มาตรการและ 41 ตัวชี้วัด 3) ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ในด้านความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัดพบว่า มีความสอดคล้องกันในระดับมากและมากที่สุด และในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของกลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัดมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

วิพร มุณีวรรณ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

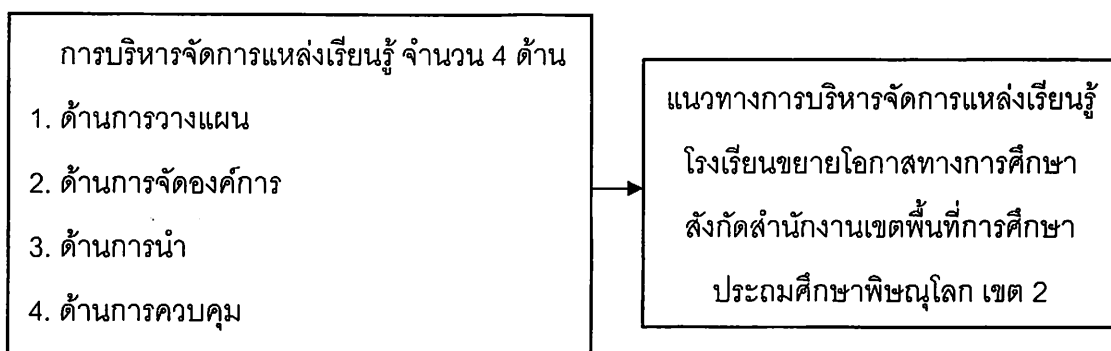
ทัศนีย์ อันทิมานนท์ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนอยู่ในระดับมากรองลงมา คือการกำกับ ติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 2 แนวทางการพัฒนาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ด้านที่ 1 แนวทางในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหาร มีการประชุมปรึกษาหารือกับคณะครู แต่งตั้งครูและบุคลากรของโรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้อง มอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบ สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยคำนึงถึงเนื้อหาวิชาที่จัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านที่ 2 แนวทางในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้จัดทำเป็นเล่มแบ่งแยกตามประเภทหมวดหมู่ชัดเจนตามลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงเนื้อหาวิชาที่จัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านที่ 2 แนวทางในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ให้จัดทำเป็นเล่มแบ่งแยกตามประเภทหมวดหมู่ชัดเจนตามลำดับความสำคัญ โดยทำการคัดเลือกและลงทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านที่ 3 แนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างจริงจัง มีการสนับสนุนครูใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ กระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองตลอดเวลา ด้านที่ 4 แนวทางในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้มีการติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุง ซ่อมบำรุงแหล่งเรียนรู้ให้ใช้ประโยชน์ได้ ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นระยะ จากการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถามความพึงพอใจ

มงคล พลภูมิ (2551) ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า มีการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พัฒนาระบบเทคโนโลยีแก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษา

ขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างจริงจัง ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง และควรร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นเพื่อให้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันอย่างหลากหลาย รวมทั้งระดมทรัพยากรทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนเพื่อนำมาใช้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าให้แก่ผู้เรียน

ศิริพร จิตอารีย์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนที่เห็นว่าไม่ได้มีการปฏิบัติคือ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้ และที่เห็นว่าไม่แน่ใจคือ ข้อมูลสารสนเทศในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ สำหรับปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้ นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่คับแคบและไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สื่อมีไม่เพียงพอ ขณะที่ข้อเสนอแนะพบว่า ควรแก้ไขปัญหาที่พบอย่างเป็นรูปธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 50 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ 4) ด้านการควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ และ 4) ด้านการควบคุม จำนวนทั้งหมด 41 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จำนวน 4 ด้าน

3.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.4 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าเงนนำเสนอออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency) และนำข้อวิจารณ์มาพิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency) ระหว่าง 0.67 – 1.0 รายนามผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) นายอุดม สายโท รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2) นางสาวพรพรรณ ภูเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไม้งาม

3) ว่าที่ร้อยตรีสมศักดิ์ ลาไม้ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านมุง

3.2.6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency) ของแบบสอบถาม มีค่า IOC มากกว่า 0.50 แสดงว่าแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานสามารถนำไปใช้ได้

3.2.7 ปรับปรุงประเด็นคำถามตามคำแนะนำที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและนำเสนอให้ปรับปรุง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการวิจัย

3.2.8 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายแล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .939

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลและแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลตอบแบบสอบถาม

3.3.3 เป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 100 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ด้วยความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน

ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 142)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1 นายอุดม สายโท รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1.2 นางบุญญาดา วงศ์สุวรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1.3 ว่าที่ ร.ต. วุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1.4 นายสัตย์ชัย แสงสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ 2

1.5 นายพิเชษฐ ทรัพย์สิน รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงพร้าว

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ 4) ด้านการควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ 4) ด้านการควบคุม

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน ทั้งหมด 4 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นการสัมภาษณ์

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.3 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

3.3.2 ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

3.3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน

ที่	ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	44	44
	หญิง	56	56
	รวม	100	100

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
2. ตำแหน่ง			
	ผู้บริหารสถานศึกษา	50	50
	ครู	50	50
	รวม	100	100
3. วิทยฐานะ			
	ไม่มี	5	5
	ชำนาญการ	27	27
	ชำนาญการพิเศษ	68	68
	รวม	100	100
4. ประสบการณ์ในการทำงาน			
	น้อยกว่า 5 ปี	14	14
	5-10 ปี	48	48
	10 ปีขึ้นไป	38	38
	รวม	100	100

จากตาราง 2 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44 และเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และตำแหน่งครู จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มีวิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27 และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68 มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	(n=100)		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการวางแผน	4.15	0.35	มาก	2
2	ด้านการจัดองค์การ	4.18	0.32	มาก	1
3	ด้านการนำ	4.13	0.38	มาก	3
4	ด้านการควบคุม	4.12	0.32	มาก	4
	รวม	4.14	0.31	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) และด้านการนำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการควบคุม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.12$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการวางแผน

ข้อ	ด้านการวางแผน	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การประชุม บุคลากรเพื่อศึกษา สภาพปัญหาและ ความต้องการมา เป็นแนวทางในการ วางแผนพัฒนา คุณภาพการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.42	0.50	3.84	0.51	4.13	0.58	มาก	4
2	การเปิดโอกาสให้ บุคลากรทุกคนมี ส่วนร่วมในการ กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ การพัฒนา	4.40	0.50	3.82	0.48	4.11	0.57	มาก	6
3	การเปิดโอกาสให้ บุคลากรทุกคนมี ส่วนร่วมในการ จัดทำแผนงาน โครงการพัฒนา งานบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและ ความต้องการ	4.42	0.50	3.84	0.42	4.13	0.54	มาก	4

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวางแผน	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4	การจัดโครงสร้าง การบริหารงาน จัดการแหล่งเรียนรู้ มีความชัดเจนและ เชื่อถือการ ปฏิบัติงาน	4.44	0.50	3.80	0.57	4.12	0.62	มาก	5
5	การแต่งตั้ง คณะกรรมการ ดำเนินงานมีความ เหมาะสมและ สามารถปฏิบัติงาน ร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.40	0.50	4.02	0.82	4.21	0.54	มาก	1
6	การมอบหมายการ ปฏิบัติงานตรงตาม วุฒิและความรู้ ความสามารถของ บุคลากร	4.46	0.50	3.88	0.52	4.17	0.59	มาก	3
7	การวางแผน จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์เพื่อการ ปฏิบัติงานให้ เพียงพอกับการ ปฏิบัติงาน	4.46	0.50	3.80	0.50	4.13	0.60	มาก	4

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวางแผน	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
8	การจัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงานตาม แผนการดำเนินงาน ที่ชัดเจน	4.48	0.51	3.88	0.48	4.18	0.58	มาก	2
9	การวางแผนการ บริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ ให้มีการ วัดผล ประเมินผลที่ เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่ กำหนดด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย	4.42	0.50	3.84	0.51	4.13	0.58	มาก	4
รวม		4.43	0.17	3.86	0.21	4.15	0.35	มาก	

จากตาราง 4 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาได้แก่ การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.18$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดองค์การ

ข้อ	ด้านการจัดองค์การ	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
10	การดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามปฏิทินงานครบทุกกิจกรรมโดยบุคลากรมีส่วนร่วม	4.50	0.51	4.04	0.45	4.27	0.53	มาก	1
11	การปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้กฎระเบียบในการปฏิบัติงาน	4.48	0.52	3.80	0.50	4.14	0.60	มาก	7
12	การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.48	0.51	4.04	0.53	4.26	0.56	มาก	2
13	การดำเนินการวิเคราะห์แผนงานเป็นระยะ เพื่อปรับแผนให้เหมาะสม	4.44	0.50	3.82	0.44	4.13	0.56	มาก	8
14	การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรในโอกาสต่างๆ	4.48	0.51	3.92	0.40	4.20	0.53	มาก	4
15	การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากองค์กรภายนอก	4.52	0.51	4.00	0.50	4.26	0.56	มาก	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการจัดองค์การ	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
16	การเปิดโอกาสและ สนับสนุนให้บุคลากรทุก ฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นใน การดำเนินงานและประเด็น ที่เกี่ยวข้อง	4.46	0.50	3.72	0.54	4.09	0.64	มาก	9
17	การจัดให้มีการทำและ จัดเก็บเอกสารหลักฐานการ วัดผลและประเมินผลการ ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตามสภาพจริงและเป็น ปัจจุบัน	4.42	0.50	3.76	0.59	4.09	0.64	มาก	9
18	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ใน การปฏิบัติงานและนำผล มาปรับปรุงการปฏิบัติงาน	4.48	0.51	3.88	0.52	4.18	0.59	มาก	6
19	การติดตาม ตรวจสอบ การ ใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อ ดำเนินการปรับปรุงพัฒนา ให้เหมาะสมกับบุคลากร	4.50	0.51	3.88	0.56	4.19	0.62	มาก	5
20	การติดตามตรวจสอบการ ดำเนินงานตามแผนงาน ของกิจการ	4.48	0.51	3.94	0.55	4.21	0.59	มาก	3
รวม		4.46	0.13	3.89	0.16	4.18	0.32	มาก	

จากตาราง 5 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามปฏิทินงานครบทุกกิจกรรมโดยบุคลากรมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาได้แก่ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากองค์กรภายนอก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานและประเด็นที่เกี่ยวข้อง และการจัดให้มีการทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงและเป็นปัจจุบัน อยู่ใน ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.09$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการนำ

ข้อ	ด้านการนำ	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
21	การวิเคราะห์ให้เข้าใจถึง ปัญหาอย่างแท้จริง	4.44	0.50	3.80	0.64	4.12	0.66	มาก	5
22	การหาทางเลือกหลาย แนวทาง โดยใช้ข้อมูล ทุก ๆ ด้าน	4.54	0.50	3.66	0.63	4.10	0.72	มาก	7
23	การประเมินทางเลือกโดย ใช้ข้อมูลและเครื่องมือที่มี ความเหมาะสม	4.52	0.51	3.70	0.65	4.11	0.71	มาก	6
24	การใช้ความสามารถใน การเลือกทางเลือกที่ เหมาะสมที่สุด	4.46	0.50	3.82	0.44	4.14	0.57	มาก	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการนำ	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
25	การตัดสินใจมีความ เหมาะสมทั้งแบบ ตัดสินใจคนเดียวและ เป็นทีมขึ้นอยู่กับ ประเด็นของปัญหา	4.42	0.50	3.78	0.62	4.10	0.64	มาก	7
26	การวางแผนและ ประสานงานที่ดีก่อน ตัดสินใจโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น	4.42	0.50	3.92	0.70	4.17	0.65	มาก	1
27	การพูดโน้มน้าวใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจ รัก และศรัทธาในการ ทำงาน	4.50	0.51	3.80	0.64	4.15	0.67	มาก	2
28	การสร้างขวัญและ กำลังใจให้กับ ผู้ใต้บังคับบัญชา	4.48	0.51	3.78	0.62	4.13	0.66	มาก	4
29	การเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตาม	4.44	0.50	3.82	0.63	4.13	0.65	มาก	4
30	การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและ บุคคลทั่วไป	4.52	0.51	3.82	0.69	4.17	0.70	มาก	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการนำ	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
31	การรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของ ผู้ได้บังคับบัญชาและ ร่วมผู้งาน	4.46	0.50	3.78	0.65	4.12	0.67	มาก	5
32	การใช้ความสามารถใน การอธิบายวิธีการ ปฏิบัติงานให้ได้บังคับ บัญชาเข้าใจและปฏิบัติ ได้	4.45	0.50	3.74	0.63	4.14	0.70	มาก	3
33	การนำเครื่องมือสื่อสาร และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการ ติดต่อสื่อสาร	4.48	0.51	3.74	0.63	4.11	0.68	มาก	6
รวม		4.48	0.08	3.78	0.19	4.13	0.38	มาก	

จากตาราง 6 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการนำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวางแผนและประสานงานที่ดีก่อนตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.17$) รองลงมาได้แก่ การพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าใจ รัก และศรัทธาในการทำงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินทางเลือกโดย ใช้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีความเหมาะสมและการนำเครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.10$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการควบคุม

ข้อ	ด้านการควบคุม	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
34	การจัดให้มีการประเมินผล การปฏิบัติงานตาม แผนงานโครงการระหว่าง ดำเนินการร่วมกับบุคลากร	4.48	0.51	3.80	0.61	4.14	0.65	มาก	3
35	การนำผลการประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการระหว่างดำเนินการ มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ การปฏิบัติงานมี ประสิทธิภาพ	4.50	0.51	3.88	0.72	4.19	0.69	มาก	2
36	การประเมินผลการ ปฏิบัติงานหลังจากสิ้นสุด การดำเนินการตาม แผนงานโครงการ โดย เปรียบเทียบกับ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	4.36	0.49	3.88	0.63	4.12	0.61	มาก	4
37	การประชุมสรุปผลการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานโครงการ ระหว่างผู้บริหารกับ บุคลากรเป็นระยะ	4.34	0.48	4.10	0.71	4.22	0.61	มาก	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการควบคุม	ผู้บริหาร (n=50)		ครู (n=50)		รวม (n=100)		แปล ผล	อันดับ ที่
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
38	การนำผลการวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการ ปฏิบัติงานของบุคลากรมา ปรับปรุงการปฏิบัติงาน	4.26	0.44	3.98	0.65	4.12	0.57	มาก	4
39	การจัดทำรายงานการ ประเมินผลการดำเนินงาน	4.28	0.45	3.92	0.57	4.10	0.54	มาก	6
40	การเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานต่อผู้เกี่ยวข้อง	4.38	0.49	3.84	0.71	4.11	0.67	มาก	5
41	การส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคลากรมีการพัฒนา และแลกเปลี่ยน ความรู้ ความสามารถต่อไป	4.26	0.44	3.07	0.58	3.98	0.59	มาก	7
รวม		4.36	0.16	3.89	0.27	4.12	0.32	มาก	

จากตาราง 7 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการควบคุม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.12$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การประชุมสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรเป็นระยะ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.22$) รองลงมาได้แก่ การนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาและแลกเปลี่ยน ความรู้ ความสามารถต่อไป อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.98$)

ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

จากการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ได้สรุปผลเพื่อหาแนวทางในทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการวางแผน

ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรมีการวิเคราะห์และสำรวจแหล่งเรียนรู้ และกำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้คณะครู นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในบริบทของสถานศึกษา สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำหนดการประชุมจัดทำแผนและปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2. ด้านการจัดองค์การ

ด้านการจัดองค์การการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ให้ตรงตามความสามารถและความถนัด จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่บุคลากร จัดสรรด้านงบประมาณในแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้เพียงพอทั้งจากภาครัฐและเอกชน มีการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อระดมทุนมาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดหาทรัพยากรวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3. ด้านการนำ

ด้านการนำการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามกำหนดการในปฏิทินดำเนินงาน ส่งเสริมการจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน และการดูแลระบบข้อมูลสารสนเทศ ควรมีการประสานงานอย่างสม่ำเสมอ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจที่ดีในการดำเนินงานของบุคลากรโดยการให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดการดำเนินงานผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา

4. ด้านการควบคุม

ด้านการควบคุมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรวางโอกาสพบปะบุคลากรหรือประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาในการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อการแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ เสริมสร้างการดำเนินงานให้ราบรื่นยิ่งขึ้น สำรวจความคิดเห็นของบุคลากร ผู้เรียน และผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา เมื่อเสร็จสิ้น

การดำเนินงานมีการสรุป และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจสอบตามที่
แต่งตั้ง จัดทำรายงานการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์
อักษร พร้อมต่อการเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ นำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนา
ปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ 4) ด้านการควบคุม จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 50 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการนำ และ 4) ด้านการควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผน และด้านการนำ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก

1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามปฏิทินงานครบทุกกิจกรรมโดยบุคลากรมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากองค์กรภายนอก อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน และประเด็นที่เกี่ยวข้อง และการจัดให้มีการทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงและเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการนำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวางแผนและประสานงานที่ดีก่อนตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าใจ รัก และศรัทธาในการทำงาน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินทางเลือกโดย ใช้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีความเหมาะสมและการนำเครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

1.4 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการควบคุมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การประชุมสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรเป็นระยะ อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาและแลกเปลี่ยน ความรู้ความสามารถต่อไป อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สรุปข้อมูลได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน

ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรมีการวิเคราะห์และสำรวจแหล่งเรียนรู้ และกำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้คณะครู นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในบริบทของสถานศึกษา สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำหนดการประชุมจัดทำแผนและปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดองค์การ

ด้านการจัดองค์การการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ให้ตรงตามความสามารถและความถนัด จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่บุคลากร จัดสรรด้านงบประมาณในแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้เพียงพอทั้งจากภาครัฐและเอกชน มีการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อระดมทุนมาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดหาทรัพยากรวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2.3 ด้านการนำ

ด้านการนำการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามกำหนดการในปฏิทินดำเนินงาน ส่งเสริมการจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน

การจัดการเรียนการสอน และการดูแลระบบข้อมูลสารสนเทศ ควรมีการประสานงานอย่างสม่ำเสมอ กระตุ้นสร้างแรงจูงใจที่ดีในการดำเนินงานของบุคลากรโดยการให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดการดำเนินงานผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา

2.4 ด้านการควบคุม

ด้านการควบคุมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรหาโอกาสพบปะบุคลากรหรือประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาในการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อการแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ เสริมสร้างการดำเนินงานให้ราบรื่นยิ่งขึ้น สำนวจความคิดเห็นของบุคลากร ผู้เรียน และผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาเมื่อเสร็จสิ้น การดำเนินงานมีการสรุป และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจสอบตามที่แต่งตั้ง จัดทำรายงานการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมต่อการเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ นำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาศภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาศภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ อยู่ในระดับมาก

1.1 ผลการศึกษาศภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการวางแผน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่เหมาะสมทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สอดคล้องกับ แววจพันธ์ ฉางข้าวชัย (2558) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนาป่าแปก อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาศภาพปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า มีการดำเนินการวางแผน

อย่างเป็นระบบแต่ขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ภูมิปัญญาและชุมชนอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะคือควรมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่องด้านการนำแผนบริหารไปสู่ การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น พบว่าไม่มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนผู้นำชุมชน ระดับท้องถิ่น ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนภูมิปัญญาท้องถิ่น พระภิกษุ ตัวแทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน โครงการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศร่วมคิดร่วมทำจัดสรรเวลาให้ครูวิชาการ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้วางแผนร่วมกัน และให้ความสำคัญของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ด้านการตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้พบว่า ขาดการ ประสานความร่วมมือจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขาดผู้มีความรู้ความเข้าใจ ชัดเจน เกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลในการนิเทศ ติดตามการประกันคุณภาพภายใน ข้อเสนอแนะคือควรร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับติดตาม เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพการบริหารจัดการด้านการปรับปรุงพัฒนาให้คำปรึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับ พิชัย เรื่องดี (2558) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ ภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการ ดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการสรุปผล ปรับปรุง แก้ไขการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และยังคงสอดคล้องกับ เปรมวดี ช่วยเพชร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้าน การใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้และด้านการประเมินผลและการสรุปการใช้ แหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการ จัดองค์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามปฏิทินงานครบทุกกิจกรรมโดยบุคลากร มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานบุคคล การเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สารสนเทศ และทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงาน

การดึงดูบุคคลเข้าอยู่กับองค์กร การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มงานในแต่ละหน่วย การควบคุมและจัดสรรทรัพยากร สารสนเทศและสร้างเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลและทรัพยากรต่างๆ สามารถผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด สอดคล้องกับ ปรีชา บุญอินทร์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดองค์การควรแต่งตั้งคณะบุคคลบริการสารสนเทศแหล่งเรียนรู้แก่ครู ควรจัดระบบสารสนเทศไว้ส่วนกลางเพื่อให้ครูสามารถสืบค้นข้อมูล จัดบุคลากรทำหน้าที่ประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้สนับสนุนกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้แก่ครูและนักเรียน จัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับสนับสนุนกิจกรรมศึกษา กำหนดงบประมาณศึกษาแหล่งเรียนรู้แก่ครู จัดระบบงานสารบรรณเพื่อความสะดวกในการติดต่อศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ กำหนดให้มีการแสดงผลงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารหลังจากการศึกษาดูงาน ในรูปแบบต่างๆ และยังสอดคล้องกับ สายชล วัฒนเกษกรณ์ (2560) ที่ได้ศึกษา แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 แนวทาง คือ 2.1) ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 2.2) ด้านงบประมาณ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้พัสดุและสินทรัพย์ 2.3) ด้านทรัพยากร สถานศึกษาควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมบูรณาการการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น 2.4) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน

1.3 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการนำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวางแผนและประสานงานที่ดีก่อนตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการดำเนินการสร้างและบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ มีการติดต่อประสานงานและให้คำแนะนำในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้การสนับสนุน ประชุมชี้แจง เปิดโอกาสให้บุคลากร

ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงทัศนะในการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติงานในการตัดสินใจ มีหลักการในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี มีการจูงใจ กระตุ้นให้บุคลากรทำงานได้เต็มความสามารถ รวมถึงการสร้างกิจกรรมที่เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร สอดคล้องกับ ปรีชา บุญอินทร์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนำ ควรมอบหมายให้กลุ่มสาระดำเนินการจัดทำกิจกรรมการเรียน การสอนแบบบูรณาการของแต่ละกลุ่มสาระ กำหนดสัปดาห์วิชาการ แสดงกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความสนใจ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ ควรออกพบปะสร้างความสัมพันธ์ ควรกระตุ้นสร้างแรงจูงใจจัดการเรียนการสอน และยังคงสอดคล้องกับ ดาวรักษ์ แก้ววอ (2557) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการอ่านโรงเรียนบ้านสันต้นหม้อ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า เหตุและปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของ อยู่ในระดับมาก

1.4 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการควบคุมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การประชุมสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรเป็นระยะ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ แล้วตามด้วยการประเมินผล เพื่อให้เห็นว่าได้ดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ได้รับผลดีหรือเป็นประโยชน์อย่างไร โดยมีการจัดทำรายงานผลการประเมิน การนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน สอดคล้องกับ ปารีชาติ ร่มโพธิ์ภักดิ์ (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้

ด้านการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้และด้านการวางแผนการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 พบว่า สถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีหลักเกณฑ์ การดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง มีการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ มีการตรวจสอบประเมินผล มีการปรับปรุงและการพัฒนา มีการติดตาม แก้ไขการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่วนปัญหา ได้แก่ ครูผู้สอน ให้ความสำคัญในการวางแผน การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ค่อนข้างน้อย การดำเนินงานโครงสร้างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับ สภาพของโรงเรียน การติดตามและประเมินผลมีการจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบ ผลการประเมินไม่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงและการพัฒนา ไม่ได้นำผลการประเมินและ ข้อเสนอแนะมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา 2) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ดังนี้ 2.1) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพบว่า มีจุดแข็ง 13 ข้อ จุดอ่อน 15 ข้อ โอกาส 14 ข้อ และภาวะคุกคาม 12 ข้อ 2.2) กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย วิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ 4 ประเด็นกลยุทธ์ 4 เป้าประสงค์ 10 กลยุทธ์ 33 มาตรการและ 41 ตัวชี้วัด 3) ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ในด้านความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัดพบว่า มีความ สอดคล้องกันในระดับมากและมากที่สุด และในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการใช้ ประโยชน์ของกลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัดมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านมีความแตกต่างกันไม่มาก จะมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการ ควบคุมและด้านการนำที่มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก แต่ยังต่ำกว่าด้าน อื่นๆ ส่วนแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ถือว่าสำคัญในการที่จะนำไปปฏิบัติ และพัฒนา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง

มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังนั้น ในการนำผลการวิจัยไปใช้ สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารแหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางการควบคุม กำกับ ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางการติดต่อประสานงาน ให้การสนับสนุน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ มีการกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติงานในการ มีหลักการในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี มีการจูงใจ กระตุ้นให้บุคลากรทำงานได้เต็มความสามารถ รวมถึงการสร้างกิจกรรมที่เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร

3. ควรนำสภาพและแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ต่อการเรียนรู้อย่างกว้างขวางต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อขยายผลเจาะลึกในประเด็นด้านที่มีสภาพการบริหารจัดการต่ำ เช่น ด้านการควบคุม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมถึงจากหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ เพื่อเป็นการยืนยันข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไปกำหนดข้อค้นพบที่จะได้จากองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2534). รายงานวิจัยสภาพจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตการศึกษา 6.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2)
พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญญา ประเสริฐไทย. (2555). การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- การศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ. (2546). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กิ่งแก้ว อาริรักษ์, และคณะ. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. สืบค้น 2
กรกฎาคม 2563, จาก http://punaoy.blogspot.com/2009/11/blog-post_8617.html
- กิจจา บานชื่น. (2559). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- เกษม คำบุตรดา. (2550). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จวีร์ภรณ์ เจริญเสียง. (2555). ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนต่อการบริหารงานของสำนักงานพัฒนา
ชุมชนอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โชติ บดีรัฐ. (2558). เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- โซลมารักษ์ วินทะไชย. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพอใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สัย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดาวรักษ์ แก้ววอ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนบ้านต้นหม้อ อำเภอแม่อาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ดำริ บุญชู. (2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ, 8(1), 27 – 31.
- ณัด เดชทรัพย์. (2550). การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาภิบาล (ภาคินิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- ทัศนีย์ ไสภณอำนวนิกิจ. (2560). ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทัศนีย์ อันติมานนท์. (2553). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เทวิน ธรรมลังกา. (2555). การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์. (2544). บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิสเซ็พพลาย.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). หลักทฤษฎีและการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- ปรีชา บุญอินทร์. (2562). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

- ปาริฉัตร สาดตรา. (2557). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 6(1), 7-8.
- ปาริชาติ ร่มโพธิ์ภักดี. (2558). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ปุดนุชนก อันทนุ. (2558). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนพื้นที่พิเศษกลุ่มห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(17), 208-209.
- พิชัย เรืองดี. (2558). การศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เพลินทิพย์ ตาแก้ว. (2553). การพัฒนาระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ไพรัตน์ อธิกพันธุ์. (2548). การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยวิธีวิเคราะห์ห่วงโซ่มูล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัครภรณ์ มานิตย์. (2550). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภาสิต สุโพธิ์. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติในบริเวณโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มงคล พลภูมิ. (2551). สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- มนัสย์ จงปัญญานนท์. (2560). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย การศึกษายมเหนือ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

- รวีพร มุณีวรรณ. (2554). การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- รุ่งชัชดาพร เวณะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วราพร พงษ์ปลัด. (2550). การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3 -4 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วิธรา เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน: *Supervision of Instruction* (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันชัย มีชาติ. (2554). การบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2551). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และไทย. กรุงเทพฯ: โฟร์เพซ.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2551). ความหมายของการพัฒนา คำที่มีความหมายใกล้เคียง และแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา. สืบค้น 2 กรกฎาคม 2563, จาก <http://article%20meaning%20and%20basic%20concept%20of%20dev>
- แววพันธ์ ฉางข้าวชัย. (2558). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนาป่าแปก อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารศึกษิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศักดิ์ชัย เพชรเกษมทอง. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศิริพร กองแก้ว. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศิริพร จิตอารีย์. (2549). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารศึกษิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สาคร สุขศรีวงศ์. (2553). *การจัดการจากมุมมองการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จี.พี.ไซเบอร์ ปรีน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (2562). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562*. พิษณุโลก: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563*. พิษณุโลก: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *รายงานประจำปี 2552 กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุจิตรา ภัคดีสงคราม. (2553). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา. *วารสารรามคำแหง*, 27(2), 199-206.
- สุทธิชล พ่อครองค์. (2555). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2558). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). *หลักการบริหารและทฤษฎีการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

อธิภัทร มีแสงเพชร. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคไทยแลนด์*

4.4 *สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญา*

มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อนุรักษ์ ทองสุขโขวงศ์. (2555). *การบัญชีต้นทุนเพื่อการบริหาร*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรรถัย กักผล. (2550). *ร่วมคิด ร่วมปฏิรูป การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ส.เจริญ

การพิมพ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายอุดม สายโท รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 2
2. นางสาวพรพรรณ ภูเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไม้งาม
3. ว่าที่ร้อยตรีสมศักดิ์ ลาไม้ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านมุง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 2

1. นายอุดม สายโท รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 2
2. นางบุญญา วงศ์สุวรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สพป.
พิษณุโลก เขต 2
3. ว่าที่ ร.ต. วุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัด
การศึกษา สพป. พิษณุโลก เขต 2
4. นายสัณชัย แสงสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ 2
5. นายพิเชษฐ ทรัพย์สิน รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงพร้าว

ภาคผนวก ข ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 41 ข้อ

2. โปรดพิจารณาองความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินหรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ความคิดเห็น		
		- 1	0	+1
ด้านการวางแผน				
1	การประชุมบุคลากรเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้			
2	การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา			
3	การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการพัฒนางานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ			
4	การจัดโครงสร้างการบริหารงานจัดการแหล่งเรียนรู้มีความชัดเจนและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน			
5	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
6	การมอบหมายการปฏิบัติงานตรงตามวุฒิและความรู้ความสามารถของบุคลากร			

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ความคิดเห็น		
		- 1	0	+1
7	การวางแผนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน			
8	การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน			
9	การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ให้มีการวัดผล ประเมินผล ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย			
ด้านการจัดการ				
10	การดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามปฏิทินงานครบทุกกิจกรรมโดยบุคลากรมีส่วนร่วม			
11	การปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้กฎ ระเบียบในการปฏิบัติงาน			
12	การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง			
13	การดำเนินการวิเคราะห์แผนงานเป็นระยะ เพื่อปรับแผนให้เหมาะสม			
14	การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรในโอกาสต่างๆ			
15	การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากองค์กรภายนอก			
16	การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานและประเด็นที่เกี่ยวข้อง			
17	การจัดให้มีการทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงและเป็นปัจจุบัน			
18	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน			
19	การติดตาม ตรวจสอบ การใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อดำเนินการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับบุคลากร			
20	การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงานของกิจการ			

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ความคิดเห็น		
		- 1	0	+1
ด้านการนำ				
21	การวิเคราะห์ให้เข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง			
22	การหาทางเลือกหลายแนวทาง โดยใช้ข้อมูลทุก ๆ ด้าน			
23	การประเมินทางเลือกโดยใช้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีความเหมาะสม			
24	การใช้ความสามารถในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด			
25	การตัดสินใจมีความเหมาะสมทั้งแบบตัดสินใจคนเดียวและเป็นทีมขึ้นอยู่กับประเด็นของปัญหา			
26	การวางแผนและประสานงานที่ดีก่อนตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น			
27	การพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าใจ รัก และศรัทธาในการทำงาน			
28	การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชา			
29	การเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม			
30	การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป			
31	การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ได้บังคับบัญชาและร่วมผู้งาน			
32	การใช้ความสามารถในการอธิบายวิธีการปฏิบัติงานให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าใจและปฏิบัติได้			
33	การนำเครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร			
ด้านการควบคุม				
34	การจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงานโครงการระหว่างดำเนินการร่วมกับบุคลากร			
35	การนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ			

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ความคิดเห็น		
		- 1	0	+1
36	การประเมินผลการปฏิบัติงานหลังจากสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนงานโครงการ โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย			
37	การประชุมสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรเป็นระยะ			
38	การนำผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการปฏิบัติงานของบุคลากรมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน			
39	การจัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินงาน			
40	การเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อผู้เกี่ยวข้อง			
41	การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถต่อไป			

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางแสดงค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์โดยภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลหรือสถานศึกษา ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพจริงและให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ

3. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบ

4. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุดโดยมีค่าตัวเลขที่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

จิรภา อินนารี

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ครู

3. วิทยฐานะ

- ไม่มีวิทยฐานะ ข้าราชการ ข้าราชการพิเศษ

4. ประสบการณ์การทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผน						
1	การประชุมบุคลากรเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
2	การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา					
3	การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการพัฒนางานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ					
4	การจัดโครงสร้างการบริหารงานจัดการแหล่งเรียนรู้มีความชัดเจนและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
5	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6	การมอบหมายการปฏิบัติงานตรงตามวุฒิและความรู้ความสามารถของบุคลากร					
7	การวางแผนจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน					

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
8	การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน					
9	การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ให้มีการวัดผลประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
ด้านการจัดการ						
10	การดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามปฏิทินงานครบทุกกิจกรรมโดยบุคลากรมีส่วนร่วม					
11	การปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้กฎ ระเบียบในการปฏิบัติงาน					
12	การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง					
13	การดำเนินการวิเคราะห์แผนงานเป็นระยะ เพื่อปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม					
14	การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรในโอกาสต่างๆ					
15	การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากองค์กรภายนอก					
16	การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานและประเด็นที่เกี่ยวข้อง					
17	การจัดให้มีการทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงและเป็นปัจจุบัน					
18	การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
19	การติดตาม ตรวจสอบ การใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อดำเนินการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับบุคลากร					

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
20	การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงานของกิจการ					
ด้านการนำ						
21	การวิเคราะห์ให้เข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง					
22	การหาทางเลือกหลายแนวทาง โดยใช้ข้อมูลทุก ๆ ด้าน					
23	การประเมินทางเลือกโดย ใช้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีความเหมาะสม					
24	การใช้ความสามารถในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด					
25	การตัดสินใจมีความเหมาะสมทั้งแบบตัดสินใจคนเดียวและเป็นทีมขึ้นอยู่กับประเด็นของปัญหา					
26	การวางแผนและประสานงานที่ดีก่อนตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น					
27	การพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจ รัก และศรัทธาในการทำงาน					
28	การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา					
29	การเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม					
30	การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป					
31	การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชาและร่วมผู้งาน					
32	การใช้ความสามารถในการอธิบายวิธีการปฏิบัติงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจและปฏิบัติได้					
33	การนำเครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร					
ด้านการควบคุม						
34	การจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงานโครงการระหว่างดำเนินการร่วมกับบุคลากร					

ข้อ	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
35	การนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ					
36	การประเมินผลการปฏิบัติงานหลังจากสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนงานโครงการ โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย					
37	การประชุมสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรเป็นระยะ					
38	การนำผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการปฏิบัติงานของบุคลากรมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
39	การจัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินงาน					
40	การเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อผู้เกี่ยวข้อง					
41	การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาและแลกเปลี่ยน ความรู้ ความสามารถต่อไป					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

คำชี้แจง

1.แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นี้ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยเป็นการวิเคราะห์โดยภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลหรือสถานศึกษา ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ทุกข้อตามสภาพจริงและให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ

3.ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบ

จิรภา อินนารี

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

1. สถานที่ทำงาน
2. วันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ เดือน พ.ศ.
3. สถานที่การสัมภาษณ์
4. เริ่มสัมภาษณ์ เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์ เวลา น.

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

1. ด้านการวางแผน

ท่านมีแนวทางการบริการจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไร ในด้านการวางแผน

.....

.....

.....

และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

2. ด้านการจัดองค์การ

ท่านมีแนวทางการบริการจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไร ในด้านการจัดองค์การ

.....

.....

.....

และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

3. ด้านการนำ

ท่านมีแนวทางการบริการจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไร ในด้านการนำ

.....

.....

.....

และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

4. ด้านการควบคุม

ท่านมีแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไร ในด้านการควบคุม

.....
.....
.....

และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2

ท่านคิดว่านอกจากแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีการบริหารด้านใดที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางได้ และแนวทางดังกล่าวมีวิธีการอย่างไร

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

จิรภา อินนารี
ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ฮว.๐๖๐๓.๐๒/ว ๓๑๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาวจิรภา อินนารี รหัสประจำตัว ๖๒๐๗๐๒๕๔ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง “การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน บัณฑิตวิทยาลัย
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเองซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กมิตา นรัตกรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๔

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวจิรภา อินนารี

โทร ๐๘-๔๕๗๘-๑๙๒๗

ภาคผนวก จ แสดงผลการสัมภาษณ์

ตาราง 8 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

แนวทางการบริหาร จัดการ	ผลการสัมภาษณ์		
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3
1. ด้านการวางแผน	<ul style="list-style-type: none"> - จำเป็นต้องดูบริบทสถานศึกษา วิเคราะห์ และสำรวจแหล่งเรียนรู้อย่างทั่วถึง - ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ต่างๆ - ประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อบุคลากรในการดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา - ให้ครูมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - สำรวจแหล่งเรียนรู้และจัดทำบัญชีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานที่ - จัดทำแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการ บริหารจัดการ	ผลการสัมภาษณ์		
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
1. ด้านการวางแผน	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดโครงการบริหารจัดการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา - มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามแผน เน้นหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นหลัก 	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียนและชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา - กำหนดตารางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์และสำรวจแหล่งเรียนรู้ - กำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา - ส่งเสริมให้คณะครู นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร - กำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในบริบทของสถานศึกษา - สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำหนดการประชุมจัดทำแผน และปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการบริหาร จัดการ	ผลการสัมภาษณ์		
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3
2. ด้านการจัดการ องค์การ	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ - จัดสรรด้านงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ในแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรคณะทำงานให้ตรงตาม ความสามารถและความถนัด - อบรมเชิงปฏิบัติการในการนำแหล่ง เรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการ สอนให้แก่บุคลากร 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความเข้าใจใน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ - สนับสนุนงบประมาณตามโครงการ/ กิจกรรมให้เพียงพอ

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการบริหาร จัดการ	ผลการสัมภาษณ์		
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5	สรุป
2. ด้านการจัดการ องค์การ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร - จัดสรรงบประมาณที่ได้รับทั้งจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาดูงานหรืออบรมเพิ่มเติม - ศึกษาคู่มือหรือเอกสารประกอบการดำเนินงาน - ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมเพื่อระดมทุนหรืองบประมาณมาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน - การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ให้ตรงตามความสามารถและความถนัด - การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่บุคลากร - การจัดสรรด้านงบประมาณในแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้เพียงพอทั้งจากภาครัฐและเอกชน - การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อระดมทุนมาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ - การจัดหาทรัพยากรวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการบริหาร จัดการ	ผลการสัมภาษณ์		
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3
3. ด้านการนำ	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วม กระตุ้นสร้างแรงจูงใจ ให้คำแนะนำในการดำเนินงานให้แก่บุคลากร 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน - เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างทั่วถึง 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - การดูแลจัดระเบียบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ - สนับสนุนการให้ครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานระหว่างผู้บริหารและบุคลากรผู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ - ให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความก้าวหน้าและปัญหาระหว่างการดำเนินงาน 	<p>สรุป</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกำหนดการในปฏิทินดำเนินงาน - การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีตลอดการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน - การดูแลจัดระเบียบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ - ผู้บริหารและบุคลากรผู้รับผิดชอบ มีการประสานงานอย่างสม่ำเสมอ - การกระตุ้นสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานของบุคลากร - การให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดการดำเนินงาน - การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการบริหาร จัดการ	ผลการสัมภาษณ์		
	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3
4. ด้านการควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมพบปะบุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาในการดำเนินงานเป็นระยะ - ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนวจความคิดเห็นของบุคลากร ผู้เรียนและผู้ปกครองต่อการดำเนินงาน - สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน - นำปัญหาและอุปสรรคมาพัฒนาและแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมสรุปการดำเนินงาน - ประเมินผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการตรวจสอบตามที่แต่งตั้ง
-	<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคนำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการสรุปเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานและประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดเผยแพร่การดำเนินงานต่อสาธารณะหรือผู้เกี่ยวข้อง 	<p>สรุป</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประชุมพบปะและสำวจความคิดเห็นบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาในการดำเนินงานเป็นระยะ - การดำเนินงานมีการสรุปเมื่อเสร็จสิ้นและประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจสอบตามที่แต่งตั้ง - การจัดทำรายงานการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร - การเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ - การนำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	จิรภา อินนารี
วัน เดือน ปี เกิด	15 ตุลาคม 2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	52/1 หมู่ 2 ตำบลปากน้ำ อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย 64110
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านชาน หมู่ 2 ตำบลบ้านชาน อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย 64120
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ.2559	โรงเรียนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ 2
พ.ศ.2563	โรงเรียนบ้านชาน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2559	ค.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม